

אשיחה בהקיך

פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח

שיחות מפי

הרב **אורן נזרית** שליט"א

הִלְכוֹת הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת

בהלכה

אשיחה בחקיך

בהלכה

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

יגדיל תורה

ניתן להשיג את ספרי המחבר:
שיחות חיזוק ה' כרכים
אשיחה בחוקיך ה' כרכים
קול חתן וקול שמחה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיך (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה
במייל toraoren@gmail.com

אִשָּׁה בְּלֵיל טְבִילָה (א) ..... ג
אִשָּׁה בְּלֵיל טְבִילָה (ב) ..... ג
אִשָּׁה סוֹמָא ..... ד
כַּמָּה אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד ..... ה
בָּנוֹת וּבָנִים רָוָקִים (א) ..... ה
בָּנוֹת וּבָנִים רָוָקִים (ב) ..... ח
זוֹג נָשׂוּי - הַמִּתְאָרֵחַ בְּבֵית הוֹרָיו ..... י
אִישׁ נָשׂוּי - הַמִּתְאָרֵחַ בְּגַפּוֹ אֵצֶל אֲחֵרִים ..... יא
מִשְׁפָּחָה הַשּׁוֹבָתֶת לְלֹא הַהוֹרִים ..... יב
בַּחוּרֵי יְשִׁיבָה ..... יב
הַדְלָקָה שֶׁלֹּא בְּמְקוֹם הַנָּחָתָן ..... יד
הַדְלָקָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת ..... טז
הַגְזָרָה אֵמֶת וְהֶחָרִיצוּת שֶׁקֶר ..... יז
בּוֹטֵחַ בַּה' - חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ ..... יח
הַמּוּכָן וְשֶׁלֹּא הַדְּפִיקוֹת ..... יט
דְּמְיוֹן הָעוֹלָם לְבֵית חֲתֻנּוֹת ..... כ
תְּפִלָּה - בְּלָשׁוֹן בְּרוּרָה ..... כא
כֹּחַ שֶׁל אֲנָחָה מֵעֹמֶק לֵב ..... כא

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

א.י.ש. אשדוד | 08-8650078 | 052-7627127

שִׁעוּר לְפָרָשַׁת וַיִּשְׁלַח

הִלְכוֹת הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת (ג)

בְּסִיָּעְתָּא דִשְׁמַיָּא, נַמְשִׁיךְ בְּשִׁעוּר זֶה לַעֲסֹק בְּהִלְכוֹת הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבַּת קֹדֶשׁ, כְּפִי שֶׁסִּדְּרָם מָרָן הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן זיע"א בְּסִפְרוֹ 'חֶזּוֹן עוֹבַדְיָה' (שַׁבָּת א').

אִשָּׁה בְּלֵיל טְבִילָה (א)

א. אִשָּׁה שֶׁחָל לֵיל טְבִילָתָהּ בְּלֵיל שַׁבָּת - תַּחְפֹּץ וְתִרְחַץ בְּבֵיתָהּ, וְתִטְרַח, וּתְבָרֵךְ וְתַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת, וְאַחַר כָּךְ תֵּלֵךְ לִטְבֹּל. וְאִם הַמִּקְוֶה רָחוֹק מִבֵּיתָהּ וּצְרִיכָה לִנְסֹעַ בְּרֶכֶב מִבְּעוֹד יוֹם, טוֹב שֶׁתִּתְנֶה בִּשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת שַׁבָּת בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, אוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ בַּעְלָהּ וְיַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת לִכְבוֹד שַׁבָּת. וְאִם צְרִיכָה לַעֲשׂוֹת הַחֲפִיפָה וּסְרִיקַת שַׂעֲרוֹתֶיהָ בַּמֶּרְחָץ עַצְמוֹ מִבְּעוֹד יוֹם - יְבָרֵךְ בַּעְלָהּ וְיַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת לִכְבוֹד שַׁבָּת.

כֵּן כָּתַב הָרַב עוֹלַת שַׁבָּת (סי' רסג סק"ד) שֶׁאִשָּׁה שֶׁצְּרִיכָה לִטְבֹּל בְּלֵיל שַׁבָּת, הַטּוֹב בְּיוֹתֵר שֶׁבַּעְלָהּ יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק הַנֵּרוֹת, אוֹ שֶׁתַּעֲשֶׂה תְּנַאי שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת שַׁבָּת עָלֶיהָ עַד אַחַר הָרְחִיצָה בְּחַמִּין. אֲבָל הַנּוֹהֲגוֹת שֶׁאַחַר שֶׁתַּחֲזֹר מִבֵּית הַטְּבִילָה מְבָרֶכֶת עַל נֵרוֹת שַׁבָּת, הַיְנוּ עַל הַנֵּר שֶׁכְּבָר דָּלוּק וְעוֹמֵד - בְּרָכָה לְבַטָּלָה הִיא. וְכֵן כָּתַב הָרַב פְּרִי מְגָדִים בְּשוּ"ת מְגִידוֹת (סי' י), שֶׁהַנּוֹהֲגוֹת כֵּן פָּשׁוּט שֶׁלֹּא יָפָה עוֹשׂוֹת, דְּעוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן בָּעֵינָן. וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה דַּעַת הגר"ש קְלוּגֶר בְּשוּ"ת הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה (או"ח סי' קי) שֶׁאִשָּׁה הַהוֹלֶכֶת לַמִּקְוֶה בְּעֶרֶב שַׁבָּת לִטְבֹּל לְטָהֳרָתָהּ, תַּדְלִיק הַנֵּרוֹת תְּחִלָּה, וְתַעֲשֶׂה תְּנַאי שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת הַשַּׁבָּת, גַּם הָעֵצָה שֶׁהַבַּעַל יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק - גַּם זֶה נָכוֹן. אֲבָל אֵלּוּ שֶׁנּוֹהֲגוֹת שֶׁאַחַר יַדְלִיק וְהִיא תְּבָרֵךְ, זֶה מִנְהָג בּוּרוּת, כִּי כָּל מִצְוָה שֶׁנַּעֲשֵׂית ע"י שָׁלִיחַ הַשָּׁלִיחַ מְבָרֵךְ. וְכֵן כָּתַב הַ'מִּשְׁנָה בְּרוּרָה' (רסג סקכ"א): "אִשָּׁה שֶׁחָל לֵיל טְבִילָתָהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת תַּדְלִיק וּתְבָרֵךְ קֹדֶם הֲלִיכָתָהּ לְבֵית הַטְּבִילָה, וְתַתְנֶה שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת שַׁבָּת עַד אַחַר רְחִיצָה וַחֲפִיפָה".

אָמְנָם, עֵצָה זוֹ שֶׁל תְּנַאי תּוֹעִיל רַק כְּשֶׁמַּדְלִיקָה סָמוּךְ לַשְּׁקִיעָה, וְהַיְנוּ חֲצִי שָׁעָה קֹדֶם הַשְּׁקִיעָה, דְּקֹדֶם לָכֵן צְרִיכָה לְקַבֵּל שַׁבָּת בַּהַדְלָקָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִכָּר שֶׁמַּדְלִיקָה לִכְבוֹד שַׁבָּת (כְּפִי שֶׁלָּמַדְנוּ בַּשִּׁעוּר הַקּוֹדֵם, פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא סְעִיף ד). וּבְאֹפֶן שֶׁצְּרִיכָה לָצֵאת קֹדֶם - יַדְלִיק הַבַּעַל כָּאָמוּר. וּבְשוּ"ת בֵּית שְׁעָרִים (יו"ד סי' רפה) כָּתַב שֶׁהַיּוֹתֵר נָכוֹן שֶׁהַבַּעַל יַדְלִיק, עַיֵּן שָׁם.

אִשָּׁה בְּלֵיל טְבִילָה (ב)

ב. הַמַּדְלִיקוֹת נֵר שַׁבָּת קֹדֶם פְּלַג הַמִּנְחָה, וְאֵינָן מְבָרְכוֹת, וְהוֹלְכוֹת לְבֵית הַטְּבִילָה, וּכְשֶׁחוֹזְרוֹת פּוֹרְשׂוֹת כַּפּוֹת יְדֵיהֶן נֶגֶד הַנֵּרוֹת וּמְבָרְכוֹת 'עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת' - יֵשׁ בָּזֶה חֵשֶׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, שֶׁכְּבָר הַמִּצְוֹת מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן עוֹבֵר לַעֲשׂוֹתָן.

כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרַמְבַּ"ם (שַׁבָּת פ"ה) וְכָל הַפּוֹסְקִים הָרִאשׁוֹנִים. וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת מהר"י מִבְּרוֹנָא (סי' פד) שֶׁאִשָּׁה שֶׁשָּׁכְחָה לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, וְאַחַר הַהַדְלָקָה נִזְכְּרָה - אֵין לְבָרֵךְ אַחַר הַהַדְלָקָה, שֶׁהַנֹּסַח 'לְהַדְלִיק' לְהַבָּא מַשְׁמַע, וְכֵיוָן שֶׁתִּקְנוּ נֹסַח הַבְּרָכָה 'לְהַדְלִיק' - שׁוּב אֵין לְבָרֵךְ אַחַר הַהַדְלָקָה. וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת פְּאֵר עֵץ חַיִּים (ח"ב סי' יד) שֶׁהַדָּבָר בָּרוּר שֶׁצְּרִיכוֹת לְבָרֵךְ קֹדֶם הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, כִּי אֵין קַבָּלַת שַׁבָּת תְּלוּיָה בַּבְּרָכָה, אֶלָּא אַחַר הַהַדְלָקָה. וְהַנָּשִׁים הַנּוֹהֲגוֹת לִפְרֹשׂ כַּפּוֹת יְדֵיהֶן מוּל הַנֵּרוֹת אַחַר הַדְלָקָתָן וּמְבָרְכוֹת, שָׁגוּ מְאֹד

בָּזֶה, כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַמִּצְוָה הִיא הַהַדְלָקָה וְלֹא הַהֲנָאָה, וְכָל הַמִּצְוֹות צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתָן, וּלְאַחַר הַהַדְלָקָה כְּבָר נִגְמְרָה הַמִּצְוָה לְגַמְרֵי.

אִשָּׁה סוּמָא

ג. הַלּוֹקָה בְּעִוָּרוֹן - מַדְלִיקָה הַנֵּרוֹת וּמְבָרֶכֶת, שֶׁהֲרֵי יֵשׁ לָהּ הֲנָאָה **בַּמְּאוֹרוֹת עַל יְדֵי שֶׁאֲחֵרִים רוֹאִים, וְיוֹרוּהָ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלֵךְ בָּהּ.** [**וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ כֵּן לְעִנְיַן בְּרָכַת 'יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת' שֶׁהַסּוּמָא מְבָרֵךְ בְּרָכָה זוֹ מֵהַטַּעַם הָאָמוּר**]. **וּמִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ לָהּ בַּעַל פִּקֵּחַ שֶׁרְאִיָתוֹ טוֹבָה - עֲדִיף שֶׁהוּא יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת. וְאִם הַבַּעַל מַעֲדִיף שֶׁאִשְׁתּוֹ הַסּוּמָא תְּבָרֵךְ, לִגְרֹם לָהּ שִׂמְחָה וְקוֹרַת רוּחַ, רַשַּׁאי.**

בַּמִּשְׁנָה (מְגִלָּה כד, א): "סוּמָא פּוֹרֵס אֶת שְׁמַע וּמִתְרַגֵּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁלֹּא רָאָה מְאוֹרוֹת מִיָּמָיו - אֵינוֹ פּוֹרֵס עַל שְׁמַע". וּבַגְּמָרָא שָׁם (ע"ב): "אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כָּל יָמַי הָיִיתִי מִצְטַעֵר עַל מִקְרָא זֶה 'וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ בַּצָּהֳרַיִם כַּאֲשֶׁר יְמַשֵּׁשׁ הַעִוֵּר בָּאֲפֵלָה', וְכִי מָה אִכְפַּת לֵיהּ לְעִוֵּר בֵּין אֲפֵלָה לְאוֹרָה? עַד שֶׁבָּא מַעֲשֶׂה לְיָדִי. פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה, וְרָאִיתִי סוּמָא שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וַאֲבוּקָה בְּיָדוֹ. אָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, אֲבוּקָה זוֹ לָמָּה לְךָ? - אָמַר לִי: כָּל זְמַן שֶׁאֲבוּקָה בְּיָדִי - בְּנֵי אָדָם רוֹאִין אוֹתִי, וּמַצִּילִין אוֹתִי מִן הַפְּחָתִין וּמִן הַקּוֹצִין וּמִן הַבַּרְקָנִין".

וְכֵן נִפְסַק לַהֲלָכָה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (או"ח סט, ב): "סוּמָא, אע"פ שֶׁלֹּא רָאָה מְאוֹרוֹת מִיָּמָיו, פּוֹרֵס שְׁמַע וּמְבָרֵךְ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת, שֶׁהוּא נֶהֱנֶה בַּמְּאוֹרוֹת שֶׁרוֹאִין אֲחֵרִים שֶׁיּוֹרוּהוּ הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלֵךְ בָּהּ".

וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סי' רסג סק"ט) לָמַד מִכָּאן דְּהוּא הַדִּין גַּבֵּי הַדְלָקַת נֵרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאִשָּׁה סוּמָא מַדְלִיקָה וּמְבָרֶכֶת, וְקַל וָחוֹמֶר הוּא מִנֵּר חֲנֻכָּה[א].

אָמְנָם בְּעָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן (סי' רסג סק"ט) כָּתַב לְפַקְפֵּק עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְהֶעֱלָה שֶׁאִשָּׁה סוּמָא לֹא תְּבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת. וְכֵן כָּתַב בְּתוֹרַת שַׁבָּת (סק"ה), אוּלָם נִרְאֶה שֶׁאֵין דִּבְרֵיהֶם מְכָרְחִים, אֶלָּא עִקַּר כְּדַעַת רֹב גְּדוֹלֵי הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵבִיאוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לַהֲלָכָה, שֶׁהַסּוּמָא מַדְלֶקֶת נֵרוֹת בִּבְרָכָה - כֵּן כָּתְבוּ הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב), וְהגר"ז (ס"ק יב), וְהַחַיֵּי אָדָם (כְּלַל ה סי' ט), וּבְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ט), וְהַגָּאוֹן מִלִּיסָא בְּדָרְכֵי הַחַיִּים (הִלְכוֹת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת אות יב), וּמהר"ש מֵחֶלְמָא בְּסֵפֶר שֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ה אות ד). וְכֵן כָּתַב בִּפְשִׁיטוּת בְּשוּ"ת פְּאֵר עֵץ חַיִּים (סי' יד דַּף סו ע"ד), אֶלָּא שֶׁהָרַב תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת כָּתַב שֶׁאִם יֵשׁ לָהּ בַּעַל פִּקֵּחַ יוֹתֵר טוֹב שֶׁהַבַּעַל יְבָרֵךְ. וְכֵן כָּתַב בְּבֶן אִישׁ חַי (פר' נֹחַ אות י"ב) שֶׁאִם יֵשׁ לָהּ בַּעַל פִּקֵּחַ נָכוֹן שֶׁהוּא יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק. וְכֵן כָּתְבוּ בְּסֵפֶר גְּדֻלּוֹת אֱלִישָׁע (סי' רסג סַק"י) וּבְסֵפֶר מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה (קְנֵי הַמְּנוֹרָה סק"ה) וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יד).

וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה, שֶׁאִם הַבַּעַל רוֹצֶה שֶׁאִשְׁתּוֹ הַסּוּמָא תְּבָרֵךְ, לִגְרֹם לָהּ שִׂמְחָה וְקוֹרַת רוּחַ - רַשַּׁאי. כִּי רַק מֵהֶיוֹת טוֹב כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהַבַּעַל יְבָרֵךְ.

[וְהִנֵּה בְּשוּ"ת בֵּית הַלֵּוִי (ח"א סי' יא) כָּתַב דְּהַטַּעַם שֶׁהֵבִאנוּ, שֶׁהַסּוּמָא מְבָרֶכֶת עַל הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת **מִפְּנֵי שֶׁהִיא נֶהֱנֵית מֵרְאִית אַחֵרִינִי** - אֵין צֹרֶךְ בָּזֶה. שֶׁהֲרֵי מְבֹאָר בַּשַּׁ"ס שֶׁגַּם מַדְלִיק בְּעִטְרָן שֶׁרֵיחוֹ רָע, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יוּכַל לִסְעֹד שָׁם וְלֵהָנוֹת מֵאוֹרוֹ, יָצָא יְדֵי חוֹבָה, **שֶׁעִקַּר הַהַדְלָקָה הִיא מִשּׁוּם כְּבוֹד**

א. וְהִנֵּה בְּמַה שֶׁכָּתַב הַמג"א דְּנֵר שַׁבָּת קַל וָחוֹמֶר מִנֵּר חֲנֻכָּה שֶׁכָּתַב מַהַרְשַׁ"ל שֶׁמְּבָרֶכֶת עָלָיו - יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְּלִכְאוֹרָה לֵיכָא רְאָיָה מִנֵּר חֲנֻכָּה, דְּהָתָם אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, וְאֵין הַנֵּר כְּדֵי שֶׁיֵּאוֹתוּ לְאוֹרוֹ, אֶלָּא לְפַרְסוּמֵי נִיסָּא, וּמִשּׁוּם הָכִי סוּמָא חַיָּב בְּהַדְלָקַת הַנֵּר. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנֵר שַׁבָּת, דְּהַהַדְלָקָה בָּאָה לְתוֹעֶלְתּוֹ, וְאִם אֵינוֹ נֶהֱנֶה מֵהָאוֹר לָמָּה יַדְלִיק. וְכֵן הִקְשׁוּ רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר, וּבְסֵפֶר בְּרִית אַבְרָהָם (סי' רל) וּבְעָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן. וְעַיֵּן בַּחֲזוֹן עוֹבַדְיָה (חֲנֻכָּה עמ' קיד) שֶׁהֵבִיא לְתֵרֶץ מִשֵּׁם הגרש"ז אוֹיֶערְבָּךְ זַצ"ל, וּמַה שֶּׁהֵעִיר עָלָיו מָרָן זיע"א.

שַׁבָּת, וְאַף אִם לֹא נֶהֱנָה מִמֶּנּוּ חַיָּב, הִלְכָךְ אַף הַסּוּמָא בְּוַדַּאי שֶׁחַיָּבת. וְכַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּתַב בְּתוֹרַת חַיִּים סוֹפֵר (ס"ק יז), שֶׁעִקַּר הַהַדְלָקָה מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת, הֲגַם שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה מִן הָאוֹר.

אָמְנָם, לְעִנְיַן הָרְאִיָּה הַבַּיִת הַלָּוִי מִדִּין עִטָּרָן - הִנֵּה לְדִינָא פָּסְקוּ הָרַמְבַּ"ם (שַׁבָּת ה, י) וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (סי' רסד ס"ג) שֶׁאֵין מַדְלִיקִין בְּעִטָּרָן שֶׁמָּא יַנִּיחֶנּוּ וְיֵצֵא, וְחוֹבָה לֵישֵׁב לְאוֹר הַנֵּר. וְכֵן הוּא בְּתוֹסְפוֹת (שַׁבָּת כה, ב): "שֶׁחוֹבָה הִיא שֶׁיִּסְעֹד לְאוֹר הַנֵּר מִשּׁוּם עֹנֶג שַׁבָּת", וְצָרִיךְ עִיּוּן.

וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב בְּשוּ"ת מהר"מ בַּר בָּרוּךְ (דְּפוּס לְבוֹב סי' ת"ל וּדְפוּס פְּרַאג סי' תק"ו) שֶׁמֻּתָּר לְהַנִּיחַ הַנֵּרוֹת בַּבַּיִת וְלֶאֱכֹל בָּחָצֵר, וְאִם הוּא נֶהֱנֶה יוֹתֵר מִן הָאֲוִיר שֶׁבָּחָצֵר וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה - פְּשִׁיטָא שֶׁמֻּתָּר לֶאֱכֹל בָּחָצֵר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה אֶת הַנֵּרוֹת, וְהוּבָא בְּהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (שַׁבָּת ה אות כ), וּבַמָּרְדְּכַי (שַׁבָּת פֶּרֶק ב' אות רצד), וְכֵן פָּסַק בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (סוף סִימָן רע"ג)].

כַּמָּה אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד

ד. שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה בַּעֲלֵי בָתִּים שֶׁאוֹכְלִים בְּחֶדֶר אֶחָד, וְיֵשְׁנִים שָׁם - אֶחָד מֵהֶם מַדְלִיק בִּבְרָכָה, וְיכַוֵּן לְהוֹצִיא יְדֵי חוֹבָה אֶת הַשְּׁאָר, וְהַשְּׁאָר יַעֲמְדוּ אֲצִלּוֹ בְּעֵת הַבְּרָכָה וְיכַוְּנוּ לָצֵאת בִּבְרָכָתוֹ. וְאִם יִרְצוּ - יַדְלִיק כָּל אֶחָד מֵהֶם עַל כְּמַךְ בִּרְכָתוֹ. אֲבָל אִם אוֹכְלִים בְּחֶדֶר אֶחָד, וְיֵשׁ לְכָל אֶחָד מֵהֶם חֶדֶר מְיֻחָד לְשֵׁנָה - אֶחָד מֵהֶם יַדְלִיק בִּבְרָכָה בַּחֶדֶר הָאֹכֶל, וְהַשְּׁאָר יְבָרְכוּ וְיַדְלִיקוּ כָּל אֶחָד בַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה שֶׁלּוֹ (שו"ע או"ח רסג ס"ח ומ"ב סקל"ח).

בָּנוֹת וּבָנִים רַוָּקִים (א)

ה. מֵעִקַּר הַהֲלָכָה - אֵין חוֹבָה כְּלָל עַל הַבָּנוֹת רַוָּקוֹת הַמְּסֻמּוֹכוֹת עַל שֻׁלְחַן הוֹרֵיהֶן לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת, וּמֵעוֹלָם לֹא נָהֲגוּ בְּנוֹת הַפְּקָרִים לַעֲשׂוֹת כֵּן. וּמִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ בִּרְצוֹנָן לְהִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת וּלְהַחְמִיר עַל עַצְמָן לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרֵיהֶן - אֲסוּר לָהֶן לְבָרֵךְ עַל הַהַדְלָקָה, אֶלָּא יִשְׁמְעוּ אֶת הַבְּרָכָה מִפִּי הָאֵם שֶׁהִיא עֲקֶרֶת הַבַּיִת בְּעֵת שֶׁמַּדְלִיקָה אֶת הַנֵּרוֹת בַּחֶדֶר הָאֹכֶל וְיַעֲנוּ אָמֵן, וְאָז תַּדְלֵקְנָה בְּחַדְרֵיהֶן בְּלִי בְּרָכָה. וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁהַבָּנִים הָרַוָּקִים אֵינָם רַשָּׁאִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בִּבְרָכָה בַּחֲדָרִים הַמְיֻחָדִים לָהֶם בְּבֵית הוֹרֵיהֶם.

פָּשׁוּט שֶׁמִּמַּעֲקַר הַדִּין - מִצְוַת הַדְלָקַת נֵרוֹת חַלָּה עַל עֲקֶרֶת הַבַּיִת בִּלְבַד, וְאֵין כָּל חִיּוּב עַל הַבָּנוֹת לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְהַחִיּוּב חָל עֲלֵיהֶן רַק אַחַר שֶׁעָזְבוּ אֶת בֵּית הוֹרֵיהֶן אוֹ נִשְׂאוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשוּ"ת תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה (ח"ב סי' רלט), וּבְסֵפֶר פֶּתַח הַדְּבִיר (ח"ג סי' רסג סק"ז) ובשו"ת טוּב טַעַם וָדַעַת (תְּלִיתָאָה סי' צח) וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי מהר"ח פַּלָּאגִ"י בְּסֵפֶר רוּחַ חַיִּים (סי' רכג סק"ב), וְעוֹד אַחֲרוֹנִים.

אוּלָם, יֵשׁ לָדוּן כְּשֶׁהַבָּנוֹת רוֹצוֹת לְהַחְמִיר עַל עַצְמָן וְלִנְהֹג מִנְהַג חֲסִידוּת לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרֵיהֶן לִפְנֵי נִשּׂוּאֵיהֶן, הַאִם יְבָרְכוּ עַל הַהַדְלָקָה אוֹ לֹא?

הִנֵּה בְּאַרְחוֹת חַיִּים (הִלְכוֹת עֶרֶב שַׁבָּת אוֹת יא) וּבַכֹּל בּוֹ (סִימָן לא) כָּתְבוּ בְּשֵׁם מהר"מ מֵרוֹטֶנְבּוּרְג, שֶׁאַבְרֵכִים שֶׁהוֹלְכִים לְמָקוֹם אַחֵר לִלְמֹד תּוֹרָה וְאֵינָם נִמְצָאִים אֵצֶל נְשׁוֹתֵיהֶם, צְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת וּלְבָרֵךְ עָלָיו, מִשּׁוּם שֶׁהַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת חוֹבָה. אֲבָל מִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ בָּעִיר אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵר בְּחַדְרוֹ, לְפִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת בִּשְׁבִילוֹ. וְכֵן הוּא בְּתַשְׁבֵּ"ץ (סִימָן ו), וְכֵן הוּא בַּמָּרְדְּכַי (שַׁבָּת פ"ב סי' רצד) דְּמִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ וּלְבָרֵךְ עָלָיו, לְפִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת עָלָיו בִּשְׁבִילוֹ. וְכֵן פָּסַק מָרָן בַּשּׁוּ"ע (סי' רסג ס"ו): "מִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ, אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ וּלְבָרֵךְ, לְפִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת עָלָיו".

וְנֶחְלְקוּ בָּאַחֲרוֹנִים אִם כַּוָּנַת מָרָן שֶׁצָּרִיךְ לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ, רַק שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַל הַדְלָקָה זוֹ, אוֹ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק, וְרַק מִי שֶׁמַּחְמִיר

וּמַדְלִיק בְּחַדְרוֹ לֹא יְבָרֵךְ עַל הַהַדְלָקָה. וּפֵרֵשׁ המג"א (ס"ק יד) אֲבָל לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ צָרִיךְ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּעֵץ אוֹ בְּאֶבֶן. וְכֵן כָּתְבוּ בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת וּבְשֻׁלְחָן עָרוּךְ הגר"ז. אֲבָל הא"ר (ס"ק טו) הֵעִיר עַל זֶה מִדִּבְרֵי הַכָּל בּוֹ וְהַתַּשְׁבֵּ"ץ, דִּמְבֹאָר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַדְלִיק. וְלָכֵן פֵּרֵשׁ כַּוָּנַת הַמְּרַדְּכַי, שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַחְמִיר וּלְהַדְלִיק בְּחֶדֶר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל שָׁם לֹא יְבָרֵךְ.

וּלְפִי זֶה נִרְאֶה, שֶׁהַבָּנוֹת הָרוֹצוֹת לְהַחְמִיר וּלְהַדְלִיק בְּחַדְרֵיהֶן, לֹא תְּבָרֵכְנָה עַל הַדְלָקַת הַנֵּר, שֶׁהוֹאִיל וְהָאֵם עֶקֶרֶת הַבַּיִת מַדְלִיקָה בַּחֶדֶר הָאֹכֶל בִּבְרָכָה - בְּרָכָה זוֹ פּוֹטַרְתָּן, וּכְדִין הַבַּעַל הַמַּדְלִיק בְּחַדְרוֹ שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ מִפְּנֵי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת בִּשְׁבִילוֹ.

וְכָל שֶׁכֵּן אִם הַבָּנוֹת מַדְלִיקוֹת בְּאוֹתוֹ הַחֶדֶר שֶׁהָאֵם שֶׁהִיא עֶקֶרֶת הַבַּיִת מַדְלִיקָה, בְּוַדַּאי שֶׁאֵין לָהֶן לְבָרֵךְ, וְהֶוֵי סָפֵק בְּרָכָה לְבַטָּלָה, לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק מָרָן (שָׁם ס"ח) בִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁאוֹכְלִים בְּמָקוֹם אֶחָד, שֶׁנָּכוֹן לְהִזָּהֵר בְּסָפֵק בְּרָכוֹת וְלֹא יְבָרֵךְ אֶלָּא אֶחָד.

וְאָמְנָם הָרַמָ"א שָׁם כָּתַב: "אֲבָל אָנוּ אֵין נוֹהֲגִים כֵּן", וְטַעֲמוֹ לְפִי שֶׁמְּבָרְכִים עַל תּוֹסֶפֶת אוֹרָה בְּמָקוֹם אֶחָד, וְכֵן כָּתַב בְּשׁוּ"ת מַהֲרִי"ל (סִימָן נג), וְסִיֵּם הַמַּהֲרִי"ל דְּאַף שֶׁהָאוֹר זָרוּעַ מִגַּמְגֵּם בָּזֶה מִכָּל מָקוֹם אָנוּ נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתּוֹסֵף אוֹר בַּבַּיִת יֵשׁ בּוֹ שְׁלוֹם בַּיִת וְשִׂמְחָה יִתֵּרָה.

אוּלָם נִרְאֶה שֶׁכָּל זֶה בְּבַעֲלֵי בָּתִּים שׁוֹנִים הַחֲלוּקִים בְּעִסְקָתָם, אֲבָל בָּנוֹת הַסְּמוּכוֹת עַל שֻׁלְחַן הוֹרֵיהֶן - אֵינָן רַשָּׁאוֹת לְבָרֵךְ אַף לְדַעַת הַמַּהֲרִי"ל וְהָרַמָ"א.

וְכֵן מִבֹּאָר מִדִּבְרֵי הַחִיד"א בְּסֵפֶר בִּרְכֵי יוֹסֵף (שִׁיּוּרֵי בְּרָכָה דַּף רסג סק"ג) שֶׁנִּרְאֶה שֶׁלְּכָל הַדֵּעוֹת כַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ וְכֵן אֵם וּבִתָּהּ הַסְּמוּכוֹת עַל שֻׁלְחָן אֶחָד - הַמְּבָרֶכֶת אַחַת הִיא, וְאִם כָּל אַחַת מַדְלֶקֶת וּמְבָרֶכֶת הֲרֵי הִיא בְּרָכָה לְבַטָּלָה.

וְכֵן כָּתַב מה"ר יִצְחָק לֵוִי וָואלִי בְּהַגָּהוֹתָיו כְּתִיבַת יָד. אֲבָל שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם הַחֲלוּקִים בְּעִסְקָתָם וְהָאֶחָד מְבָרֵךְ וּמַדְלִיק, וְהַשֵּׁנִי מוֹסִיף שֶׁמֶן וּמַדְלִיק נֵרוֹת אֲחֵרִים - לְדַעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה שֶׁפּוֹסֵק כְּמַהֲרִי"ל יֵשׁ לְבָרֵךְ. אֲבָל לְדִידָן בְּכָל אֹפֶן יֵשׁ לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי מָרָן שֶׁבְּרָכָה אַחַת לְכֻלָּם, אֵלּוּ דִּבְרֵי הַגָּאוֹן חִיד"א זַצַ"ל.

וְסָמְךְ לָזֶה מִדִּין בְּדִיקַת חָמֵץ. דְּהִנֵּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (או"ח סִימָן תלב) מְבֹאָר שֶׁבַּעַל הַבַּיִת שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוַת בְּדִיקַת חָמֵץ, מְבָרֵךְ עַל הַבְּדִיקָה, וּבִבְרָכָה אַחַת בּוֹדֵק כַּמָּה חֲדָרִים שֶׁבְּבֵיתוֹ. וְאִם בִּרְצוֹנוֹ לְהִסְתַּיֵּעַ בִּבְנֵי בֵּיתוֹ שֶׁיְּבַדְּקוּ אֶת הֶחָמֵץ, יַעֲמִיד אֶצְלוֹ מִבְּנֵי בֵּיתוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל הַבְּדִיקָה, וְאַחַר כָּךְ יִתְפַּזְּרוּ לְבַדֵּק אִישׁ אִישׁ בִּמְקוֹמוֹ, עַל סְמַךְ הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרַךְ בַּעַל הַבַּיִת. וְכָתַב הַחֹק יַעֲקֹב (שָׁם), שֶׁאֲפִלּוּ אִם לֹא הָיוּ עוֹמְדִים אֶצְלוֹ בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ עַל הַבְּדִיקָה, אֵינָם רַשָּׁאִים לְבָרֵךְ בְּרָכָה בְּפְנֵי עַצְמָם, דְּכֵיוָן שֶׁבֵּרַךְ בַּעַל הַבַּיִת עַל הַבְּדִיקָה, וְהִיא מִצְוָה אַחַת הַכּוֹלֶלֶת אֶת כָּל חַדְרֵי הַבַּיִת, אֵין לְבָרֵךְ פְּעָמִים עַל מִצְוָה אַחַת, שֶׁהִיא בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְכֵן הִסְכִּימוּ לַהֲלָכָה הָאֵלִיָּה רַבָּה, וְהַחַיֵּי אָדָם וְהַדָּרֶךְ הַחַיִּים. וּלְפִי זֶה נִרְאֶה שֶׁהוּא הַדִּין לְמִצְוַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, שֶׁהִיא מִצְוָה אַחַת הַמְּטֻלֶּלֶת עַל עֶקֶרֶת הַבַּיִת, אֵין לְבָנוֹת רַוָּקוֹת לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁבְּחַדְרֵיהֶן.

וּרְאֵה לְהַגָּאוֹן רַבִּי זַלְמָן, בַּשּׁוּ"עַ שֶׁלּוֹ (סי' ריג ס"ז) שֶׁכָּתַב: "בְּנֵי אָדָם רַבִּים שֶׁעוֹשִׂים מִצְוָה כּוֹלֶלֶת, וּבֵין כֻּלָּם נַעֲשֵׂית מִצְוָה אַחַת שְׁלֵמָה, אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם וְאֵינָם רַשָּׁאִים לְבָרֵךְ כָּל אֶחָד בְּעַצְמוֹ. כְּגוֹן בְּנֵי בֵּיתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁבּוֹדְקִים אֶת הֶחָמֵץ בְּחַדְרֵי הַבַּיִת - בְּרָכָה אַחַת לְכֻלָּם. וְכֵן רַבִּים שֶׁעוֹשִׂים מִצְוָה אַחַת שְׁלֵמָה, לְאָדָם אֶחָד שֶׁכְּלָן מְטֻלּוֹת עָלָיו חוֹבָה, כְּגוֹן שֶׁמַּפְרִישִׁין חַלָּה מֵעִסּוֹתָיו, אוֹ קוֹבְעִים מְזוּזוֹת בְּפִתְחָיו, אוֹ מָלִין אֶת בָּנָיו בְּשָׁעָה אַחַת, אֵין רַשָּׁאִים לְחַלֵּק, אֶלָּא צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת בְּיַחַד כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ אֶחָד לְכֻלָּם. שֶׁכֵּיוָן שֶׁלֹּא

יָצָא יְדֵי חוֹבַת מִצְוָה זוֹ עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּלָם, הֵרֵי לֹא נִגְמַר הַמִּצְוָה עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּלָם, וְלָכֵן דַּי בִּבְרָכָה אַחַת, וְאָסוּר לִגְרֹם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. אֲבָל אִם מָלִין ב' תִּינוֹקוֹת שֶׁל ב' בְּנֵי אָדָם, רַשָּׁאִים לְחַלֵּק וּלְמוּלָם בָּזֶה אַחַר זֶה, וּלְבָרֵךְ כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ".

וּלְפִי זֶה, גַּם הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁהִיא מִצְוָה אַחַת לְכָל חַדְרֵי הַבַּיִת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בַּהֲלִיכָתוֹ בָּאֲפֵלָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ הָרְאשׁוֹנִים (רַשְׁ"י שַׁבָּת כה, ב; או"ז ח"ב סי' יא; אור"ח הִלְכוֹת עֶרֶב שַׁבָּת אות א) לְפִיכָךְ אֵין לְבָרֵךְ אֶלָּא בְּרָכָה אַחַת לְכֻלָּם.

וּבְפֶרֶט שֶׁלְּדַעַת הָאָרְחוֹת חַיִּים הַכֹּל בּוֹ וְהַתַּשְׁבֵּ"ץ אֵין כָּל חוֹבָה לְהַדְלִיק בְּכָל חַדְרֵי הַדִּירָה, אֶלָּא בַּחֶדֶר שֶׁאוֹכֵל, וְלָכֵן כָּתְבוּ שֶׁאֵין הַבַּעַל צָרִיךְ לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ, לְפִי זֶה בְּוַדַּאי שֶׁאֵין לְבָרֵךְ אֶלָּא בְּרָכָה אַחַת עַל הַנֵּר שֶׁמַּדְלִיקָה עֶקֶרֶת הַבַּיִת בַּחֲדַר הָאֹכֶל.

וְאָמְנָם הַגָּאוֹן רַבֵּנוּ עֲבְדָאלְלָה סוֹמֶךְ זַצַ"ל, בְּשׁוּ"ת 'זִבְחֵי צֶדֶק' (סוֹף ח"א עַמּוּד תמא) מְפַקְפֵּק עַל דִּבְרֵי הגר"ז הַנַּ"ל, וְסוֹבֵר שֶׁיֵּשׁ לְבָרֵךְ עַל הַפְרָשַׁת חַלָּה שֶׁל כָּל עִסָּה וְעִסָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְשֶׁכֵּן כָּתַב הגר"ז עַצְמוֹ בַּשּׁוּ"ע (סִימָן תנז סָעִיף ד): "וְעַכְשָׁו שֶׁנָּהֲגוּ הָעוֹלָם לָלוּשׁ עִסּוֹת גְּדוֹלוֹת מִשִּׁעוּר חַלָּה (לַאֲפִיַּת מַצּוֹת), הֵן מַפְרִישִׁין חַלָּה מִכָּל עִסָּה וְעִסָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. וְנָהֲגוּ שֶׁמִּכָּל עִסָּה וְעִסָּה מַפְרֶשֶׁת אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמְבָרֶכֶת לְעַצְמָהּ".

אוּלָם כְּבָר חָקְרוּ רַעוֹ, רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים זַצַ"ל בְּשׁוּ"ת רַב פְּעָלִים (ח"ב חיו"ד סִימָן ב) לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הגר"ז, שֶׁאֵין כָּל סְתִירָה בִּדְבָרָיו. שֶׁאִם הָעִסּוֹת מוּכָנוֹת לְאַחַר לִישָׁה, דַּי בִּבְרָכָה אַחַת כְּדֵי לְהַפְרִישׁ חַלָּה מִכָּל עִסָּה וְעִסָּה, וְאַף עַל פִּי שֶׁבְּנֵי אָדָם רַבִּים מַפְרִישִׁים כָּל אֶחָד מֵעִסָּה אַחַת, בְּרָכָה אַחַת לְכֻלָּם. וְכֵן קְבִיעַת מְזוּזוֹת, כֵּיוָן שֶׁכָּל חַדְרֵי הַבַּיִת חַיָּבִים בִּמְזוּזָה, וּבַעַל הַבַּיִת הַדָּר בְּתוֹכָם חַיָּב לְקִבֹּעַ מְזוּזָה בְּכָל חֶדֶר, אַף עַל פִּי שֶׁבְּנֵי אָדָם רַבִּים קוֹבְעִים הַמְּזוּזוֹת כָּל אֶחָד בְּחֶדֶר אַחֵר, דַּי בִּבְרָכָה אַחַת, וְאָסוּר לִגְרֹם לִבְרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְכֵן הַדִּין בִּבְדִיקַת חָמֵץ. אֲבָל כְּשֶׁאֵין הָעִסּוֹת מוּכָנוֹת, וַעֲדַיִן לֹא נִתְחַיְּבוּ בְּחַלָּה, וְנָשִׁים רַבּוֹת מַפְרִישׁוֹת חַלָּה מִכָּל עִסָּה לְאַחַר לִישָׁתָהּ - רַשָּׁאוֹת לְבָרֵךְ עַל כָּל עִסָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ.

וּלְפִי זֶה תַּבְנָא לְנִדּוֹן דִּידָן, שֶׁחַדְרֵי הַבַּיִת מוּכָנִים וּרְאוּיִים לְהַדְלִיק בָּהֶם נֵרוֹת שַׁבָּת, דַּי בִּבְרָכָה אַחַת לְכֻלָּם.

הִנֵּה, בְּשׁוּ"ת חֵלֶק לֵוִי (או"ח סי' פה) לְהַגָּאוֹן רַבִּי מְנַחֵם סָגַ"ל פּוֹלַק, מֵרַבָּנֵי הוּנְגַרְיָה, הֶעֱלָה שֶׁבַּחוּרִים רַוָּקִים הַסְּמוּכִים עַל שֻׁלְחַן הוֹרֵיהֶם, וְיֵשׁ לָהֶם חֲדָרִים בִּפְנֵי עַצְמָם בְּבֵית הוֹרֵיהֶם צְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרֵיהֶם בִּבְרָכָה, שֶׁדַּוְקָא מִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ בְּחַדְרוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת עָלָיו, אֲבָל בַּחוּרִים רַוָּקִים שֶׁהֵם אֵצֶל הוֹרֵיהֶם - לֹא אָמְרִינַן שֶׁהָאֵם מְבָרֶכֶת עֲלֵיהֶם.

גַּם בְּעָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן (סי' רסג ס"ז) כָּתַב שֶׁבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בִּמְדִינָתוֹ נוֹהֲגוֹת לְבָרֵךְ כָּל אַחַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ עַל הַדְלָקַת הַנֵּר שֶׁבְּחַדְרָהּ, אַף כְּשֶׁהֵן אֵצֶל הוֹרֵיהֶן, וְאַף שֶׁהַבַּעַל שֶׁמַּדְלִיק בְּחַדְרוֹ אֵינוֹ מְבָרֵךְ וְסוֹמֵךְ עַל בִּרְכַּת אִשְׁתּוֹ זֶהוּ מִפְּנֵי שֶׁהַחִיּוּב רַק עַל הַמִּשְׁפָּחָה, אֲבָל הַבָּנוֹת שֶׁמְּצוָוֹת יוֹתֵר עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת כָּל אַחַת וְאַחַת מְבָרֶכֶת לְעַצְמָהּ.

וְכָתַב בַּ'חֲזוֹן עוֹבַדְיָה' שֶׁאֵין דִּבְרֵיהֶם מְחֻוָּרִים, דְּמַה הֶבְדֵּל יֵשׁ בֵּין הַבַּעַל שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת עָלָיו מִפְּנֵי שֶׁעִקַּר הַמִּצְוָה מֻטֶּלֶת עָלָיהָ, לְבֵין בְּנֵי הַבַּיִת הַסְּמוּכִים עַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם, שֶׁבְּוַדַּאי הָאֵם פּוֹטֶרֶת אוֹתָם בִּבְרָכָתָהּ, דְּאַף שֶׁהַנָּשִׁים נִצְטַוּוּ בְּמִיָּחֵד עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, אוֹ מִשּׁוּם שֶׁמִּצְווֹיוֹת הֵן בַּבַּיִת וְעוֹסְקוֹת בְּצָרְכֵי הַבַּיִת, אוֹ מִטַּעַם שֶׁהִיא כִּבְתָה אוֹרוֹ שֶׁל עוֹלָם, זֶהוּ כְּשֶׁהִיא עֲקֶרֶת הַבַּיִת, אַף כְּשֶׁעוֹדֶנָּה סְמוּכָה עַל שֻׁלְחַן הוֹרֶיהָ - אֵין חִלּוּק בֵּין הַבַּעַל שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת עָלָיו וּפוֹטַרְתּוֹ, לְבָנוֹת הַסְּמוּכוֹת עַל שֻׁלְחַן הוֹרֵיהֶן שֶׁאִמָּן שֶׁהִיא

עֶקֶרֶת הַבַּיִת פּוֹטַרְתָּן בִּבְרָכָתָהּ, כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל מִצְוָה אַחַת. (וְעַל כָּל פָּנִים גַּם הָעָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן הַנַּ"ל חוֹלֵק עַל סְבָרַת הַחֵלֶק לֵוִי, שֶׁהַבָּנִים בְּעוֹדָם רַוָּקִים וַדַּאי שֶׁאֵין מְבָרְכִים עַל הַדְלָקַת הַנֵּר שֶׁמַּדְלִיקִים בְּחַדְרֵיהֶם).

גַּם בְּשׁוּ"ת מִשְׁנֵה הֲלָכוֹת (ח"ו סי' נה) כָּתַב לְהַשִּׂיג עַל סְבָרַת הָרַב 'חֵלֶק לֵוִי', כְּבָר כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּמִי שֶׁהוּא סָמוּךְ עַל שֻׁלְחַן אָבִיו וְאִמּוֹ, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר בִּפְנֵי עַצְמוֹ, הֲרֵי הוּא נִכְלָל בִּכְלַל הַמִּשְׁפָּחָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵרוֹת.

וּמִמֵּילָא גַּם בַּנִּדּוֹן שֶׁלָּנוּ שֶׁהַבָּנוֹת רוֹצוֹת לְהַדְלִיק בְּחַדְרֵיהֶן נֵרוֹת שַׁבָּת, אֵינָן מְבָרְכוֹת עֲלֵיהֶן, וְדַי לָהֶן בִּבְרָכַת הָאֵם שֶׁהִיא עֶקֶרֶת הַבַּיִת. וְאַף עַל פִּי שֶׁבַּמָּקוֹם שֶׁנּוֹהֲגוֹת לְבָרֵךְ נִרְאֶה שֶׁאֵין לִמְחוֹת בָּהֶן בְּחָזְקַת הַיָּד, לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגָּאוֹן רַבִּי זַלְמָן בְּקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן (סִימָן רסג סק"ה), וּבְסֵפֶר תְּהִלָּה לְדָוִד (שָׁם סק"ז), מִכָּל מָקוֹם הֵיכָא דְּלֹא נָהוּג אֵין לִנְהֹג כֵּן מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה.

וְנוֹדַע שֶׁאֶפְלוּ בְּמָקוֹם שֶׁרֹּב הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִים שֶׁיֵּשׁ לְבָרֵךְ, חוֹשְׁשִׁים לִסְבָרַת הַמִּעוּט שֶׁסּוֹבְרִים שֶׁאֵין לְבָרֵךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה אַמְאִרִילְיוֹ בְּשׁוּ"ת דְּבַר מֹשֶׁה חֵלֶק א' (סִימָן צא). וְכֵן כָּתַב בְּשׁוּ"ת נִשְׁמַת כָּל חַי (חֵלֶק יו"ד סִימָן סד), וְעוֹד אַחֲרוֹנִים. וְכָל זֶה מִצַּד חֻמְרָא הָאִסּוּר שֶׁל בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וְלָכֵן גַּם כָּאן יֵשׁ לְהוֹרוֹת שֶׁאִם יִרְצוּ הַבָּנוֹת לְהַדְלִיק בְּחַדְרֵיהֶן, לֹא יְבָרְכוּ, כִּי שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עָדִיף.

בָּנוֹת וּבָנִים רַוָּקִים (ב)

ו. בַּת רַוָּקָה, הַמְבַקֶּשֶׁת לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרָהּ הַפְּרָטִי בַּבַּיִת, וּמְכַוֶּנֶת שֶׁלֹּא לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה בְּהַדְלָקַת אִמָּהּ. וְכֵן אִישׁ נָשׂוּי הַמְכַוֵּן שֶׁלֹּא לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה בְּהַדְלָקַת אִשְׁתּוֹ - יֵשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, וְאֵין לִנְהֹג כֵּן.

בְּשׁוּ"ת שֵׁם אַרְיֵה (חֵלֶק או"ח סִימָן טו) להגרא"ל בּוֹלְחוֹבֶר זַצַ"ל, נִשְׁאַל מֵרַב אֶחָד, אוֹדוֹת אִישׁ אֶחָד שֶׁנָּהַג לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת בַּחֲדַר הַשֵּׁנָה בִּבְרָכָה, וְאִשְׁתּוֹ מַדְלִיקָה בַּחֲדַר הָאֹכֶל וּמְבָרֶכֶת, אִם רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן גַּם לְהַבָּא. וְדַעַת הרה"ג הַשּׁוֹאֵל, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ, וּרְאָיָה לָזֶה מִדִּין בְּדִיקַת חָמֵץ, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ עַל כָּל חֶדֶר בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

וְהֵשִׁיב הַגָּאוֹן הַמְחַבֵּר, שֶׁאֵין זֶה דּוֹמֶה לִבְדִיקַת חָמֵץ, שֶׁשָּׁם כֵּיוָן שֶׁהַבְּדִיקָה כֻּלָּהּ מִצְוָה אַחַת בְּאִישׁ אֶחָד, בְּוַדַּאי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָרֵךְ עַל כָּל חֶדֶר, וַאֲפִלּוּ אִם עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ לִבְדֹּק לְאַחַר שֶׁכְּבָר בֵּרֵךְ, אֵין הַשָּׁלִיחַ יָכוֹל לְבָרֵךְ, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַמִּצְוָה שֶׁלּוֹ וְהוּא בּוֹדֵק רַק בִּשְׁלִיחוּת בַּעַל הַבַּיִת. אֲבָל בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל שַׁבָּת, שֶׁהַבַּעַל וְאִשְׁתּוֹ גּוּפִים מְחֻלָּקִים הֵם, מַה בְּכָךְ שֶׁאִשְׁתּוֹ מַדְלִיקָה נֵרוֹת בְּחֶדֶר אֶחָד וּמְבָרֶכֶת, מִכָּל מָקוֹם הוּא רַשַּׁאי לְבָרֵךְ וּלְהַדְלִיק בְּחֶדֶר אַחֵר, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת בִּבְרָכַת אִשְׁתּוֹ, שֶׁבְּכָל מָקוֹם הֲלָכָה רוֹוַחַת שֶׁאִם אֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת בִּבְרָכַת הַשֵּׁנִי יָכוֹל לְבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַט"ז (או"ח תרעז סק"א). וְהוּא הַדִּין לְכָאן.

וְהִנֵּה מַה שֶּׁכָּתַב לְחַלֵּק בֵּין בְּדִיקַת חָמֵץ לְהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל שַׁבָּת, כָּתַב בַּ'חָזוֹן עוֹבַדְיָה' דְּיֵשׁ לָדוּן בָּזֶה, לְפִי מַה שֶּׁמְּבֹאָר בִּדְבָרֵי הַבַּיִת חָדָשׁ (סִימָן רסג), וּבְעוֹלַת שַׁבָּת (שָׁם סק"א), וּבְשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגָּאוֹן רַבִּי זַלְמָן (שָׁם בְּקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן סק"ב), וּבְפָתַח הַדְּבִיר (שָׁם סק"ג וד'), שֶׁהָאִשָּׁה הִיא רַק בְּגֶדֶר שָׁלִיחַ שֶׁל הַבַּעַל בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל שַׁבָּת, לְפִי זֶה כְּשֶׁם שֶׁבִּבְדִיקַת חָמֵץ - הַשָּׁלִיחַ הַבָּא לְאַחַר שֶׁבֵּרֵךְ בַּעַל הַבַּיִת עַל הַבְּדִיקָה, אֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָרֵךְ עַל חֶדֶר אַחֵר, כָּךְ אֵין הָאִשָּׁה יְכוֹלָה לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקָתָהּ לְאַחַר שֶׁקָּדַם הַבַּעַל וּבֵרֵךְ וְהִדְלִיק בְּחֶדֶר אַחֵר. [וְאַף שֶׁיֵּשׁ עֲדִיפוּת יֶתֶר לְהַדְלִיק בַּחֲדַר הָאֹכֶל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָאוֹר זָרוּעַ חֵלֶק ב' (סִימָן יא), מִכָּל מָקוֹם אֵין זֶה מְעַכֵּב, שֶׁהֲרֵי אָנוּ מְבָרְכִים גַּם עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשׁוּ"ת מַהֲרִי"ל (סִימָן נג), וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סִימָן רסג ס"ק יג), וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים].

וּמַה שֶּׁכָּתַב הַגָּאוֹן הַנַּ"ל, שֶׁרַשַּׁאי לְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת בִּבְרָכַת אִשְׁתּוֹ, וְהֵבִיא

רְאָיָה מֵהַט"ז (תרעז סק"א). הַמְעַיֵּן בְּסוּגְיָא דָּא, יִרְאֶה נְכוֹחָה דְּלָאו מִילְּתָא פְּסִיקְתָּא הִיא כְּלָל, דַּעֲדַיִן יֵשׁ לָדוּן בָּזֶה מִצַּד בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה.

דְּהִנֵּה בְּבֵית יוֹסֵף (סי' תרעז) הֵבִיא דִּבְרֵי הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סִימָן קא): אַכְסַנַאי שֶׁהוּא נָשׂוּי וּמַדְלִיקִים עָלָיו נֵרוֹת חֲנֻכָּה בְּבֵיתוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּטוּר מִלְּהַדְלִיק, וְכִדְאָמַר רַבִּי זֵירָא (שַׁבָּת כג, א), מִכָּל מָקוֹם אִם רוֹצֶה לִהְיוֹת מֵהַמְהַדְּרִים וּלְבָרֵךְ וּלְהַדְלִיק בִּפְנֵי עַצְמוֹ רַשַּׁאי, וְאֵין זוֹ בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וְכָתַב עָלָיו מָרָן הַבֵּית יוֹסֵף; וְלִי נִרְאֶה שֶׁאֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה לְבָרֵךְ בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה.

וְכֵן פָּסַק הַגָּאוֹן מַהַרְשַׁ"ל בִּתְשׁוּבָה (סִימָן פה), שֶׁאֲפִלּוּ אֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת בְּהַדְלָקַת אִשְׁתּוֹ שֶׁמַּדְלֶקֶת עָלָיו בַּבַּיִת, לֹא כֹּל הֵימֶנּוּ, וְאֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָרֵךְ. וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ.

אָמְנָם הַט"ז כָּתַב, שֶׁדִּבְרֵי הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן נְכוֹנִים, שֶׁכֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת בְּבִרְכַּת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו, שֶׁהֲרֵי צָרִיךְ דַּעַת וְכַוָּנַת שׁוֹמֵעַ וּמַשְׁמִיעַ, אֵין שׁוּם אִסּוּר לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. וּרְאָיָה לָזֶה מִמַּה שֶּׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (או"ח סִימָן קפג), וּבְשֶׁלְחָן עָרוּךְ (שָׁם), שֶׁאַף כְּשֶׁיֵּשׁ זְמוּן רַשַּׁאי כָּל אֶחָד לְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאָפְשָׁר לוֹ לָצֵאת בִּבְרָכַת חֲבֵרוֹ. וְעַל דִּבְרֵי הַט"ז הַלָּלוּ נִסְתַּמֵּךְ בַּעַל 'שֵׁם אַרְיֵה' לְהַתִּיר בִּנְדוֹן דִּידָן דְּנֵרוֹת שַׁבָּת.

אוּלָם מָרָן הַחַיִּד"א בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סִימָן תרעז) כָּתַב, שֶׁלִּכְאוֹרָה סְבָרַת מָרָן הַבֵּית יוֹסֵף לְפַקְפֵּק בְּדִין אַכְסַנַאי, צְרִיכָה יִשּׁוּב, שֶׁהֲרֵי מָרָן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַצְמוֹ (או"ח ו, ד) כָּתַב: יֵשׁ נוֹהֲגִים שֶׁאַחַר שֶׁבֵּרֵךְ אֶחָד בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, וְעָנוּ אַחֲרָיו אָמֵן, חוֹזֵר אֶחָד מִן הָעוֹנִים אָמֵן וּמְבָרֵךְ בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר וְכוּ', וְאֵין לְעָרְעֵר עֲלֵיהֶם וְלוֹמַר שֶׁכְּבָר יָצְאוּ בְּאָמֵן שֶׁעָנוּ תְּחִלָּה, שֶׁאֲפִלּוּ אִם הָיָה הַמְבָרֵךְ מְכַוֵּן לְהוֹצִיא אֲחֵרִים, הֵם מְכַוְּנִים שֶׁלֹּא לָצֵאת בִּבְרָכָתוֹ. וְאִם כֵּן גַּם כָּאן הֲרֵי הוּא עוֹמֵד וְצוֹוֵחַ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת בִּבְרַכַּת אִשְׁתּוֹ, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה מָצָאנוּ בַּשּׁוּ"ע סִימָן נ"ט בְּדִין בִּרְכַּת יוֹצֵר, וּבְסִימָן קפ"ג בְּדִין בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְאִם כֵּן מַדּוּעַ לְגַבֵּי אַכְסַנַאי הָוֵי בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה?

וְכָתַב הַגָּאוֹן חִיד"א לְחַלֵּק וְלוֹמַר, שֶׁבְּכָל אֵלּוּ הַדָּבָר תָּלוּי בּוֹ, שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּן לָצֵאת בִּבְרָכַת חֲבֵרוֹ, וּכְשֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָצֵאת - אֵינוֹ יוֹצֵא בְּעַל כָּרְחוֹ, וְלָכֵן כְּשֶׁהוּא מְבָרֵךְ אֵין בָּזֶה אִסּוּר בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, אֲבָל בִּנֵרוֹת חֲנֻכָּה אֵין הַדָּבָר תָּלוּי בְּכַוָּנָתוֹ כְּלָל, שֶׁעִקַּר הַמִּצְוָה נֵר אִישׁ וּבֵיתוֹ, וַאֲפִלּוּ לֹא יְכַוֵּן לָצֵאת בְּהַדְלָקַת אִשְׁתּוֹ, הֲרֵי הוּא פָּטִיר וְעָטִיר בְּהַדְלָקַת בֵּיתוֹ, וּמִמֵּילָא הוּא יוֹצֵא, וְלָכֵן יֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם אִסּוּר בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה כְּשֶׁחוֹזֵר וּמְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ.

וְכֵן כָּתַב הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סִימָן תרעז סק"ה). וְכֵן הִסְבִּיר כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בְּדַעַת מָרָן בְּשׁוּ"ת זֶרַע אֱמֶת חֵלֶק א' (סִימָן צז). וְכֵן כָּתַב מִדְּנַפְשֵׁיהּ הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב שׁוֹר זַצַ"ל בְּשׁוּ"ת דִּבְרֵי יַעֲקֹב (סִימָן עח). וְזָכָה לְכַוֵּן לְדִבְרֵי מָרָן הַחַיִּד"א וְהַזֶּרַע אֱמֶת וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי הַנַּ"ל. וְכֵן פָּסַק הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם אֶלְקָלְעַי בְּשׁוּ"ת חֶסֶד לְאַבְרָהָם (חֵלֶק או"ח סִימָן כ"ד דַּף סא סע"ב).

וּמֵעַתָּה מַה שֶּׁנִּסְתַּמֵּךְ הַגָּאוֹן בַּעַל שֵׁם אַרְיֵה עַל דִּבְרֵי הַטּוּרֵי זָהָב, כְּשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזוּר, וְאַדְרַבָּה, כְּשֵׁם שֶׁבִּנֵרוֹת חֲנֻכָּה אֵינוֹ רַשַּׁאי לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, כֵּן הַדִּין לְגַבֵּי הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל שַׁבָּת.

וּבִפְרָט לְפִי סְבָרַת הָאָרְחוֹת חַיִּים וְהַכֹּל בּוֹ וְהַתַּשְׁבֵּ"ץ, שֶׁאֵין צָרָךְ לְהַדְלִיק בְּכָל חַדְרֵי הַבַּיִת, אֶלָּא יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּחֶדֶר אֶחָד, אִם כֵּן בְּוַדַּאי שֶׁלִּסְבָרָתָם הַמְבָרֵךְ וּמַדְלִיק בְּשִׁאָר חֲדָרִים, לְאַחַר שֶׁהִדְלַק בְּחֶדֶר אֶחָד בִּבְרָכָה, הֲרֵי זֶה מְבָרֵךְ בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְחָזַרְנוּ לַכְּלָל הַיָּדוּעַ סָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל.

וְלָכֵן מַה שֶּׁסִּיֵּם עוֹד בְּשׁוּ"ת שֵׁם אַרְיֵה שָׁם, שֶׁלִּדַעְתּוֹ אִם הָאִשָּׁה מְבָרֶכֶת וּמַדְלִיקָה בְּחֶדֶר אֶחָד, וְהַבַּעַל מְבָרֵךְ וּמַדְלִיק בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי,

שַׁפִּיר דָּמִי, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן לָצֵאת בִּבְרָכַת הָאִשָּׁה. אֵינוֹ מְחֻוָּר לַהֲלָכָה, דִּלְדִידָן דְּנָקְטִינַן כְּהוֹרָאוֹת מָרָן וְסִיעָתוֹ הַנַּ"ל, יֵשׁ לָחוּשׁ בָּזֶה לִבְרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וַהֲרֵי זֶה כַּמְבֹאָר.

וְכֵן פָּסַק הַגָּאוֹן מהר"ש בַּעַל מֶרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנָה בְּסֵפֶר שֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים (בְּדִינֵי הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת סִימָן ה) שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ בְּעִירוֹ אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד אֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּר שֶׁמַּדְלִיק בְּחַדְרוֹ. ע"ש. וְכֵן כָּתַב הרה"ג ר' מֹשֶׁה שְׁטֶרְן בְּשו"ת בְּאֵר מֹשֶׁה חֵלֶק ב' (סִימָן יח). ע"ש.

אָמְנָם הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים מִבָּבֶל בְּשו"ת רַב פְּעָלִים חֵלֶק ב' (חֵלֶק או"ח סִימָן נ) הָאֲרִיךְ בְּדִין זֶה, וּלְאַחַר שֶׁפָּסַק לַהֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (עַל פִּי סְבָרַת הַמַּרְדְּכַי וּמָרָן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ) שֶׁחוֹבָה לְהַדְלִיק בְּכָל חַדְרֵי הַבַּיִת, כָּתַב, שֶׁרַשַּׁאי הַבַּעַל לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁבַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה, קֹדֶם שֶׁתְּבָרֵךְ הָאִשָּׁה וְתַדְלִיק בַּחֶדֶר הָאֹכֶל, וְאֵין זֶה דּוֹמֶה לְאַכְסַנַאי נָשׂוּי שֶׁמַּדְלִיקִים נֵרוֹת חֲנֻכָּה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָרֵךְ וּלְהַדְלִיק, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ מַדְלִיק אֶלָּא רַק לְהִדּוּר וְחוּמְרָא בְּעָלְמָא, אֲבָל כָּאן הוּא חוֹבָה מִן הַדִּין לְהַדְלִיק גַּם בַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה. וְעוֹד שֶׁכָּאן הֲרֵי הִקְדִּים לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ קֹדֶם שֶׁתַּדְלִיק אִשְׁתּוֹ בִּבְרָכָה, וּבָזֶה אַף מָרָן הַבַּיִת יוֹסֵף יוֹדֶה שַׁפִּיר דָּמִי. וְכֵן הֶעֱלָה בְּסִפְרוֹ שו"ת תּוֹרָה לִשְׁמָהּ (סִימָן עח) ע"ש.

אוּלָם כָּתַב בַּ'חָזוֹן עוֹבַדְיָה' שֶׁאֵין דְּבָרָיו מְכָרָחִים לַהֲלָכָה, שֶׁהֲרֵי מִבֹּאָר בְּאָרְחוֹת חַיִּים וְכָל בּוֹ וְתַשְׁבֵּ"ץ שֶׁאֵין כָּל חוֹבָה לְהַדְלִיק בְּכָל חַדְרֵי הַבַּיִת, וְדֵי בְּהַדְלָקַת הָאִשָּׁה בְּחֶדֶר אֶחָד. וְהָאֵלִיָּה רַבָּה פֵּרֵשׁ כֵּן גַּם בְּכַוָּנַת הַמַּרְדְּכַי וּמָרָן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְדַמּוֹת נִדּוֹן הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל שַׁבָּת לְהַדְלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה.

וְגַם מַה שֶּׁסִּיֵּם, שֶׁמִּכַּוָּן שֶׁהַבַּעַל קָדַם וְהִדְלִיק בִּבְרָכָה אֵין בָּזֶה חֲשַׁשׁ בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, אַכַּתִּי לָא אִיפְּרַק מֵחוּלְשָׁא, שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁמְּבָרֶכֶת אִשְׁתּוֹ וּמַדְלִיקָה אַחֲרָיו, הִיא מְבָרֶכֶת בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר יָצְאוּ יְדֵי חוֹבַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּאֶחָד מֵחַדְרֵי הַבַּיִת, שֶׁאֵין הַהַדְלָקָה בַּחֶדֶר הָאֹכֶל מְעַכֶּבֶת. וּבְרוּר שֶׁכֹּל שֶׁקָּדַם הַבַּעַל וְהִדְלִיק הַנֵּרוֹת בִּבְרָכָה מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, וְאֵין הָאִשָּׁה יְכוֹלָה לְהַדְלִיק שׁוּב בְּחֶדֶר אַחֵר וּלְבָרֵךְ.

וְכֵן כָּתַב הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי וָאזְנֶר בְּשו"ת שֵׁבֶט הַלֵּוִי (ח"ג או"ח סוֹף סִימָן כד) דְּמַה שֶּׁכָּתַב בִּתְשׁוּבַת רַב פְּעָלִים חֵלֶק ב' (סִימָן נ) בְּשֵׁם הַגָּאוֹן בַּעַל שֵׁם אַרְיֵה, שֶׁאִם רוֹצִים הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה לְבָרֵךְ כָּל אֶחָד בְּחַדְרוֹ אֵין בָּזֶה חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, לְדַעְתִּי אֵין זֶה בָּרוּר כְּלָל, וְאוּלַי יֵשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה.

זוֹג נָשׂוּי - הַמִּתְאָרֵחַ בְּבֵית הוֹרָיו

ז. אִישׁ נָשׂוּי הַשּׁוֹבֵת יַחַד עִם אִשְׁתּוֹ אֵצֶל הוֹרָיו, וְיֵשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד לְשֵׁנָה - תַּדְלִיק הַחַמּוֹת בַּחֶדֶר הָאֹכֶל בִּבְרָכָה, וְכַפָּתָה תַּדְלִיק בִּבְרָכָה בַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה שֶׁמְּיֻחָדִים עֲבוּרָהּ, וּצְרִיכָה לָהֵת הַרְבֵּה שֶׁמֶן בַּנֵּר שֶׁעוֹר שֶׁיִּסְפִּיק לְהַדְלִיק עַד עֵת הַשֵּׁנָה. וְכֵן הוּא הַדִּין לְבַת נְשׂוּאָה הַשּׁוֹבֶתֶת עִם בַּעֲלָהּ אֵצֶל אִמָּהּ, וּמְיֻחָדִים לָהֶם חֶדֶר לִשֵּׁנָה, שֶׁמַּדְלִיקָה וּמְבָרֶכֶת בַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה, אֲבָל אֵין לִשְׁתֵּיהֶן לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ בְּחֶדֶר אֶחָד, שֶׁלְּדִידָן אֵין לְבָרֵךְ עַל תּוֹסֶפֶת אוֹרָה.

הִנֵּה הֵבֵאנוּ קֹדֶם דִּבְרֵי הַמָּרָן הַחִיד"א בְּסֵפֶר בִּרְכֵי יוֹסֵף (שִׁיּוּרֵי בְּרָכָה סי' רסג סק"ג) שֶׁנִּרְאֶה שֶׁלְּכָל הַדֵּעוֹת כָּלָה וַחֲמוֹתָהּ וְכֵן אֵם וּבִתָּהּ הַסְּמוּכוֹת עַל שֻׁלְחָן אֶחָד - הַבְּרָכָה אַחַת הִיא, וְאִם כָּל אַחַת מַדְלֶקֶת וּמְבָרֶכֶת הֲרֵי הִיא בְּרָכָה לְבַטָּלָה.

וְנִרְאֶה דְּכָל זֶה בְּכַלָּה וַחֲמוֹתָהּ, אוֹ אִשָּׁה וּבִתָּהּ, הַמְצוּיוֹת בְּחֶדֶר אֶחָד. אֲבָל כַּלָּה שַׁיֵּשׁ לָהּ חֶדֶר מְיֻחָד, תַּדְלִיק הַחָמוֹת בַּחֶדֶר הָאֹכֶל בִּבְרָכָה, וְהַכַּלָּה תַּדְלִיק בַּחֶדֶר הַמְיֻחָד לָהּ, שֶׁנֶּחְשָׁב כְּאִלּוּ הַחֶדֶר מֻשְׂכָּר לָהּ.

וּמְצִינוּ בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סִי' רסג סק"ו) אַחַר שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק בָּזֶה, שֶׁכְּבָר הָיָה וְחָמוֹתָהּ כְּשֶׁיֵּשׁ לְכָל אַחַת חֶדֶר מְיֻחָד גַּם לְדַעַת מָרָן יֵשׁ לְבָרֵךְ, הָעִיר מִדְּבְרֵי הַחַיָּ"א הַנַּ"ל, וְכָתַב שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה, שֶׁיֵּשׁ לָחוּשׁ לִבְרָכָה לְבַטָּלָה, וְסִיֵּם דְּאֶפְשָׁר שֶׁאַף הַחַיָּ"א זַ"ל מוֹדֶה כְּשֶׁיֵּשׁ חֶדֶר מְיֻחָד לְכָל אַחַת שֶׁמַּדְלִיקָה שָׁם.

וּמִכָּל מָקוֹם, לַהֲלָכָה הָעִקָּר הוּא כְּמוֹ שֶׁסִּיֵּם הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי, וְכֵן פָּסַק מהר"א פַּאפּוֹ בְּשוּ"ת פֶּלֶא יוֹעֵץ (סוֹף סִי' יב), וְכֵן הֶעֱלָה הרה"ג רַבִּי מֹשֶׁה פָּרֵירָה אב"ד חֶבְרוֹן בִּתְשׁוּבָה שֶׁהוּבְאָה בְּסֵפֶר זִכְרוֹנוֹת אֵלְיָהוּ (ח"ב עַמּוּד תקיא), וְכֵן פָּסַק בֶּבֶן אִישׁ חַי (שָׁנָה ב' פָּרָשַׁת נֹחַ אוֹת יא): בֵּן נָשׁוּי הַשּׁוֹבֵת אֵצֶל אָבִיו, וְיֵשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, הַחֲמוֹת תְּבָרֵךְ וְתַדְלִיק בְּמָקוֹם הָאֹכֶל, וְכַלָּתָהּ תְּבָרֵךְ וְתַדְלִיק בְּמָקוֹם הַשֵּׁנָה שֶׁלָּהֶם, וְתִתֵּן שָׁמֶן בַּנֵּר שֶׁעִוּוּר שֶׁיַּסְפִּיק לְהַדְלִיק עַד עֵת הַשֵּׁנָה. וְעַיֵּן עוֹד בְּשוּ"ת רַב פְּעָלִים (ח"ב סִי' נ') דְּכַלָּה וּבַעֲלָהּ סְמוּכִים עַל שֻׁלְחַן חָמִיהָ בַּעַל הַבַּיִת, וְאוֹכְלִים יַחַד עִמָּהֶם, חֲמוֹתָהּ מַדְלֶקֶת בְּמָקוֹם הָאֲכִילָה שֶׁשָּׁם הָעִקָּר, וְאַף שֶׁמִּן הָרָאוּי שֶׁתַּסְפִּיק בְּרָכָה זוֹ בַּעֲבוּר כָּל הַמְּקוֹמוֹת, עִם כָּל זֶה נוֹהֲגִים לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ בְּמָקוֹם הַמְיֻחָד לְשֵׁנָה, אע"פ שֶׁיְּכוֹלָה לִפְטֹר עַצְמָהּ בַּבְּרָכָה שֶׁל חֲמוֹתָהּ.

וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר הַשַּׁבָּת בַּהֲלָכָה וּבְאַגָּדָה (ח"א עַמּוּד 61) לִידִידִי הרה"ג רַבִּי דָּוִד שָׁלוֹם נָקִי שליט"א שֶׁכָּתַב שֶׁאָמַר לוֹ מו"ר מָרָן הראש"ל הַגָּאוֹן רַבֵּנוּ יִצְחָק יוֹסֵף שליט"א, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָיָה מִתְאָרֵחַ עִם מִשְׁפַּחְתּוֹ אֵצֶל אָבִיו מָרָן זצוק"ל, הַחֶדֶר בּוֹ הָיוּ יְשֵׁנִים הָיָה קָטָן וְחָשְׁשׁוּ לְהַדְלִיק שָׁם נֵרוֹת, עַל כֵּן הוֹרָה מָרָן שֶׁאִשְׁתּוֹ הָרַבָּנִית מַרְגָּלִית ז"ל תַּדְלִיק בַּסָּלוֹן שֶׁזֶּה הַמָּקוֹם שֶׁסָּעֲדוּ בּוֹ אֶת סְעוּדַת הַשַּׁבָּת, וְהָרַבָּנִית אֵשֶׁת הָרַב יִצְחָק תליט"א תַּדְלִיק בַּמִּטְבָּח בִּבְרָכָה, מֵאַחַר וְזֶה גַּם כֵּן חֶדֶר נִפְרָד שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ וְלֹא הִדְלִיקוּ בּוֹ, רַק שֶׁלְּכַתְּחִלָּה בַּעֲלַת הַבַּיִת מַדְלִיקָה בְּמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִים, וְהָאוֹרְחַת מַדְלִיקָה בְּמָקוֹם שֶׁיְּשֵׁנִים, אֲבָל כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר מַדְלִיקָה בְּחֶדֶר אַחֵר שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ בְּשַׁבָּת.

אִישׁ נָשׂוּי - הַמִּתְאָרֵחַ בְּגַפּוֹ אֵצֶל אֲחֵרִים

ח. אִישׁ נָשׂוּי הַמִּתְאָרֵחַ בְּגַפּוֹ בְּבֵית אֲחֵרִים, וְיֵחֲדוּ לוֹ חֶדֶר לְשֵׁנָה - חַיָּב לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּחַדְרוֹ בִּבְרָכָה, וְאִינוֹ יוֹצֵא בְּהַדְלָקַת אִשְׁתּוֹ שֶׁבְּבֵיתוֹ. וְאֵין הֶבְדֵּל אִם מָצוּי בְּאוֹתָהּ עִיר בָּהּ מְצוּיָה אִשְׁתּוֹ, אוֹ בְּעִיר אַחֶרֶת.

וּבְשוּ"ת מַעֲשֶׂה אֵלִיָּהוּ למהר"א מָנְּי (סִי' רמד) כָּתַב: מַעֲשֶׂה בְּאוֹרֵחַ שֶׁשָּׁבַת בְּחֶבְרוֹן, וְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵּיתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, וּבְלֵיל שַׁבָּת הִזְמַן לְהִתְאָרֵחַ אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת, וְיִחֲדוּ לוֹ חֶדֶר לִשֵּׁנָה - פָּסַקְתִּי שֶׁצָּרִיךְ לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ בִּבְרָכָה.

וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ע הגר"ז (סְעִיף ט) שֶׁאִם אֵינוֹ אֵצֶל אִשְׁתּוֹ - אֵינוֹ נִפְטָר בִּבְרִכַּת אִשְׁתּוֹ, כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד שֶׁמִּתְאָרֵחַ שָׁם. וְכֵן כָּתְבוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת שַׁבָּת (סִי' רסג ס"ק יב) וּמְסֻפָּר מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה (סִי' רסג סק"ו) שֶׁגַּם נָשׂוּאִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם נָשִׁים - כֹּל שֶׁאֵינָם אֵצֶל נְשׂוֹתֵיהֶם מַדְלִיקִים בִּבְרָכָה.

וְהִנֵּה כָּתַב בַּשּׁוּ"ע (סִי' רסג ס"ו): בַּחוּרִים שֶׁהוֹלְכִים לִלְמֹד תּוֹרָה חוּץ לְבֵיתָם, צְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרָם. וְהָרַב 'דֶּרֶךְ הַחַיִּים' פֵּרֵשׁ דְּהַיְנוּ דַּוְקָא בַּחוּרִים רַוָּקִים, אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה שֶׁמַּדְלִיקָה עָלָיו בְּבֵיתָם וְנִמְצָא חוּץ לְבֵיתוֹ, מַדְלִיק בַּחֶדֶר הַמְיֻחָד לוֹ וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, לְפִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת בִּשְׁבִילוֹ. אוּלָם הָרַב 'עוֹלַת שַׁבָּת' שָׁם כָּתַב דְּבַחוּרִים דְּהָכָא הַיְנוּ אֲפִלּוּ נְשׂוּאִים, וְאע"פ שֶׁאִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת עָלָיו בְּבֵיתוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, אֶלָּא א"כ הוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ. וְכֵן כָּתַב בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק טז), וּמְשׁוּם שֶׁהַדְלָקַת נֵר שַׁבָּת חוֹבָה שֶׁלֹּא יְכַשֵּׁל בְּעֵץ וָאֶבֶן. וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יג). וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ה) הֵבִיא גַּם כֵּן דִּבְרֵי הָעוֹלַת שַׁבָּת הַנַּ"ל וְכָתַב שֶׁהַדִּין עִמּוֹ. וְכֵן

פָּסַק הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כח) שֶׁאע"פ שֶׁמְּבָרֶכֶת עָלָיו בְּבֵיתוֹ, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד בַּמָּקוֹם שֶׁמִּתְאָרֵחַ שָׁם חַיָּב לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה. וּבְבֵאוּר הֲלָכָה צְיֵן לְעוֹלַת שַׁבָּת וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת וּפמ"ג, וְסִיְּם: וּדְלֹא כְּדֶרֶךְ הַחַיִּים.

וּבָאֱמֶת שֶׁכְּדִבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ"ל מִבֹּאר לְהֶדְיָא בְּסֵפֶר אָרְחוֹת חַיִּים (דַּף מד ע"ד אות יא): כָּתַב מהר"מ אוֹתָם בַּחוּרִים הַהוֹלְכִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם **שֶׁלֹּא אֵצֶל נְשׁוֹתֵיהֶם** צְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת וּלְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, כִּי הַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת חוֹבָה, אֲבָל מִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ בָּעִיר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּחַדְרוֹ, לְפִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת בִּשְׁבִילוֹ. וְכֵן הַלָּשׁוֹן בְּכָל בּוֹ (סי' לא דַּף כה ע"ד), וְכֵן בְּתַשְׁבֵּ"ץ קָטָן (סי' ו), וְכֵן הוּא בְּסֵפֶר מִנְהָגִים לְמַהַר"ם מֵרוֹטֶנְבּוּרְג (עַמּוּד ז).

אִיבְּרָא, דבשו"ת צִיץ אֱלִיעֶזֶר (חֵלֶק יד סי' כג) נִשְׁאַל בְּמַשְׁגִּיחַ כַּשְׁרוּת שֶׁלָּן בְּבֵית מָלוֹן שֶׁבְּעִירוֹ, וְיֵשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, וְאִשְׁתּוֹ מַדְלִיקָה וּמְבָרֶכֶת בְּבֵיתוֹ אִם חַיָּב לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ בִּבְרָכָה. וְהֶעֱלָה שָׁם שֶׁכֹּל שֶׁהוּא נִמְצָא בְּאוֹתָהּ הָעִיר אֶלָּא שֶׁנִּמְצָא בְּמָקוֹם אַחֵר חוּץ לְבֵיתוֹ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וְהוֹכִיחַ כֵּן מִמַּשְׁמָעוּת דִּבְרֵי הַלָּקֵט יֹשֶׁר, עַיֵּן שָׁם.

אֲבָל מִכָּל הָרְאשׁוֹנִים הַנַּ"ל בְּשֵׁם מַהַר"ם לֹא מַשְׁמַע כֵּן, אֶלָּא כֹּל שֶׁנִּמְצָא חוּץ לְבֵיתוֹ, אַף שֶׁהוּא בְּאוֹתָהּ הָעִיר, אַף עַל פִּי שֶׁאִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת וּמְבָרֶכֶת - כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד מַדְלִיק בִּבְרָכָה. וְכֵן מִסְתַּבֵּר, דְּמַה יוֹעִיל לוֹ הָאוֹר שֶׁאִשְׁתּוֹ הִדְלִיקָה בִּמְקוֹמָהּ, אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ אוֹר בִּמְקוֹמוֹ יִכָּשֵׁל בְּעֵץ אוֹ בְּאֶבֶן וְיִבָּטֵל מֵעֹנֶג שַׁבָּת לֶאֱכֹל לְאוֹר הַנֵּר. וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר 'אָז נִדַּבְּרוּ' (חֵלֶק יג סִימָן י' אות ג עַמּוּד כב) שֶׁאֵין הֶבְדֵּל בֵּין אִם נִמְצָא בְּעִיר אַחֶרֶת לְבֵין נִמְצָא בְּאוֹתָהּ הָעִיר, וְכֵן עִקָּר.

מִשְׁפָּחָה הַשּׁוֹבָתֶת לְלֹא הַהוֹרִים

ט. מִשְׁפָּחָה, שֶׁאֵרַע שֶׁזּוֹג הַהוֹרִים יָצְאוּ לִשְׁבֹּת אֶת הַשַּׁבָּת בְּמָקוֹם אַחֵר, וּבַבַּיִת נוֹתְרוּ הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת - אֶחָד מֵהֶם מַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת בִּבְרָכָה וּמוֹצִיא אֶת כֻּלָּם, וּמִצְוַת הַקְּדִימָה לַגְּדוֹלָה שֶׁבַּבָּנוֹת, אִם הִגִּיעָה לְמִצְוֹת. וְאִם לָאו - הַגָּדוֹל שֶׁבַּבָּנִים מַדְלִיק בִּבְרָכָה (שְׁלֹחַן שְׁלֹמֹה ח"א עמ' קלו).

בַּחוּרֵי יְשִׁיבָה

י. בָּחוּר הַלּוֹמֵד בִּישִׁיבָה עִם פְּנִימִיָּה, צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בַּחֲדַר הַשֵּׁנָה שֶׁלּוֹ וּבִבְרָכָה, וְצָרִיךְ שֶׁהַנֵּרוֹת יִהְיוּ גְּדוֹלִים שֶׁעוּר שֶׁבַּאֲשֶׁר יַחֲזֹר לְחַדְרוֹ הַנֵּרוֹת יִשָּׁאֲרוּ דְּלוּקִים. וְאִם יֵשׁ בַּחֶדֶר כַּמָּה בַּחוּרִים הַיְשֵׁנִים שָׁם - הָאֶחָד יַדְלִיק וְיִכַּוֵּן לְהוֹצִיא אֶת שְׁאָר חַבְרֵי הַחֶדֶר יְדֵי חוֹבָה, וְגַם הֵם יִתְכַּוְּנוּ לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתָם. וְיַדְלִיקוּ בִּבְרָכָה בְּתוֹרָנוּת אֶחָד אֶחָד בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת. וְאֵין הֶכְרֵחַ לָזֶה אִם הַהוֹרִים נִמְצָאִים בָּאָרֶץ אוֹ בְּחוּץ לָאָרֶץ[ב].

אָמְנָם בְּכַמָּה יְשִׁיבוֹת הַהֲנָהָלָה אוֹסֶרֶת עַל הַבַּחוּרִים לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת בְּחַדְרָם מֵחֲשָׁשׁ לִשְׂרֵפָה. לָכֵן בְּלֵית בְּרֵירָה יַדְלִיקוּ נֵרוֹת בַּחֲדַר הָאֹכֶל, וּבִנוֹסָף יַדְלִיקוּ אֶת אוֹר הַחַשְׁמַל שֶׁבְּחַדְרָם, אוֹ בִּפְרוּזְדּוֹר סָמוּךְ לוֹ, וְיִסְמְכוּ עַל זֶה.

כָּתַב בַּשּׁוּ"ע (סי' רסג ס"ו): בַּחוּרִים שֶׁהוֹלְכִים לִלְמֹד תּוֹרָה חוּץ לְבֵיתָם, צְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרָם. וְהִנֵּה, בְּגַוְנָא שֶׁנִּתְקַבְּצוּ כַּמָּה מְחֻיָּבִים לְחֶדֶר אֶחָד - כָּתַב בַּשּׁוּ"ע (שָׁם סְעִיף ח'): ב' אוֹ ג' בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁאוֹכְלִים בְּמָקוֹם אֶחָד, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם מְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בִּמְנוֹרָה שֶׁלּוֹ, וְיֵשׁ מִי שֶׁמְּמַגְמֵג בַּדָּבָר, וְנָכוֹן לְהִזָּהֵר בְּסֵפֶק בְּרָכוֹת וְלֹא יְבָרֵךְ אֶלָּא אֶחָד מֵהֶם. וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין

ב. וְאֵין הַדָּבָר דּוֹמֶה לְנַר חֲנֻכָּה שֶׁאֵין בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת הַסְּפָרַדִּים מַדְלִיקִין בִּבְרָכָה בְּחַדְרֵיהֶם, דְּהָתָם הַחִיּוּב הוּא רַק עַל אִישׁ וּבֵיתוֹ, וְלָכֵן יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבָה בְּהַדְלָקַת הַהוֹרִים. אֲבָל בְּנַר שַׁבָּת, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַבֵּן מִתְגּוֹרֵר בְּבֵית הוֹרָיו בְּשַׁבָּת זוֹ, מְחֻיָּב חַדְרוֹ בְּהַדְלָקַת נֵרוֹת, מִשּׁוּם שָׁלוֹם בַּיִת שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּעֵץ וְאֶבֶן.

בְּנִדּוֹן דִּידָן, שֶׁאִם גָּרִים כַּמָּה בַּחוּרִים בְּחֶדֶר אֶחָד, שֶׁאֶחָד יְבָרֵךְ לְכָל חַבְרֵי הַחֶדֶר וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה (קְנֵי הַמְּנוֹרָה סק"ה), שֶׁאִם כַּמָּה בַּחוּרִים דָּרִים בְּחֶדֶר אֶחָד אֵינוֹ מְבָרֵךְ אֶלָּא אֶחָד מֵהֶם.

וְכֵן בְּשׁוּ"ת בְּאֵר מֹשֶׁה (ח"ה ס"ס קיג): שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה בַּחוּרִים יְשֵׁנִים בְּחֶדֶר אֶחָד, אַף שֶׁאֵינָם אוֹכְלִים שָׁם אֶלָּא בַּחֶדֶר הָאֹכֶל שֶׁל הַיְשִׁיבָה, אֶחָד יְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת. וְכֵן פָּסַק בְּשׁוּ"ת תִּפְאֶרֶת נַפְתָּלִי (סי' כו) שֶׁבֶּן יְשִׁיבָה יַדְלִיק בַּחֶדֶר הַפְּנִימִיָּה שֶׁל הַיְשִׁיבָה שְׁנֵי נֵרוֹת, וְהַבְּרָכָה צְרִיכָה לְהֵאָמֵר קֹדֶם הַהַדְלָקָה, וְאַחַר הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת טוֹב לְהַדְלִיק אֶת אוֹר הַחַשְׁמַל, וְיִהְיוּ הַנֵּרוֹת דּוֹלְקִים עַד אַחַר שֶׁיָּבֹא לַחֶדֶר הַשֵּׁנָה.

וְאַף שבשו"ת דִּבְרֵי יַצִּיב (או"ח סי' קיט אות ג') הֵעִיד שֶׁאֶצְלָם לֹא נָהֲגוּ בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְהַדְלִיק נֵרוֹת בַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה, כֵּיוָן שֶׁהֵם סְמוּכִים עַל שֻׁלְחַן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה שֶׁהוּא בַּעַל הַבַּיִת וְדָרִים בַּחֶדָרָיו אֵין עֲלֵיהֶם חִיּוּב לְהַדְלִיק. מִכָּל מָקוֹם הַמִּנְהָג שֶׁהַבַּחוּרִים מַדְלִיקִים בְּחַדְרֵי הַשֵּׁנָה בְּבִרְכָה מִשּׁוּם שְׁלוֹם בַּיִת, דְּזֶה עִקַּר הַטַּעַם. וְכֵן כָּתַב בִּשְׁמִירַת שַׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ (ח"ב פֶּרֶק מה סְעִיף יא) דְּאַף שֶׁמַּדְלִיקִים בַּחֶדֶר הָאֹכֶל צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נֵר דּוֹלֵק בְּכָל הַחֲדָרִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם בְּלֵיל שַׁבָּת, וְשֶׁיִּהְיֶה הַנֵּר דּוֹלֵק עַד שֶׁהוֹלְכִים לִישֹׁן שָׁם, וְיכוֹלִים לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה בְּחַדְרָם, וְאֶחָד יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק עֲבוּר כֻּלָּם.

וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשׁוּ"ת שְׁרָגָא הַמְּאִיר (ח"ג סִימָן עד) שֶׁמִּכְּיוָן שֶׁהַבַּחוּרִים כֻּלָּם שָׁוִים לְטוֹבָה, וְלֹא דָּמִי לְאִישׁ שֶׁנִּטְפַּל לְאִשְׁתּוֹ בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲקֶרֶת הַבַּיִת, לָכֵן רַשַּׁאי כָּל אֶחָד מֵהַבַּחוּרִים לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ. אֵינוֹ מָכְרָח, שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר דְּאַף לְהָרַמָ"א שֶׁמְּבָרְכִים עַל תּוֹסֶפֶת אוֹרָה, הָנֵי מִילֵּי בְּמָקוֹם סְעוּדָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּחֲדָרִים שֶׁמַּדְלִיקִים בִּכְדֵי שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ, דַּי שֶׁאֶחָד יְבָרֵךְ וְיִפְטֹר אֶת כֻּלָּם.

וּבְשׁוּ"ת מִקְוֵה הַמַּיִם (חֵלֶק ג' סי' כט) להגר"מ מַלְכָּא זַצַ"ל אב"ד פָּתַח תִּקְוָה, כָּתַב שֶׁאֵין לִבְנֵי יְשִׁיבָה לְבָרֵךְ בְּחַדְרֵי הַשֵּׁנָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁאֵין לְבָרֵךְ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁאוֹכְלִים.

וְיֵשׁ לְהָעִיר מִדִּבְרֵי מָרָן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (סוף סִימָן רעג) שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַמַּדְלִיק בַּבַּיִת וְנֶהֱנֶה יוֹתֵר לָאֹכֶל בֶּחָצֵר מִפְּנֵי הָאֲוִיר רַשַּׁאי, וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ רוֹאֶה מִשָּׁם אוֹר הַנֵּרוֹת, שֶׁהַנֵּרוֹת לְעֹנֶג נִצְטַוּוּ וְלֹא לְצַעַר. עַל כָּרְחֵךְ הָא קַמָּן שֶׁאֵין הָכְרַח שֶׁיִּהְיוּ הַנֵּרוֹת דַּוְקָא בִּמְקוֹם אֲכִילָה, הִלְכָךְ אֵין הֲלָכָה כִּדְבָרָיו, וְהָעִקָּר כִּדְבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ"ל.

וְכֵן כָּתַב בְּשׁוּ"ת דִּבְרֵי אֶפְרַיִם אֱלִיעֶזֶר (סי' מח) שֶׁגַּם אִם אָכְלוּ בַּחֶדֶר הָאֹכֶל שֶׁל הַיְשִׁיבָה, כֹּל שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֶדֶר לִישֹׁן שָׁם צְרִיכִים לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה, וְאֶחָד יְבָרֵךְ וְיַדְלִיק בִּשְׁבִיל כֻּלָּם.

וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר אָז נִדְבְּרוּ ח"ה בְּכַמָּה תְּשׁוּבוֹת, וְשָׁם (עַמּוּד ש ד"ה וְהִנֵּה) כָּתַב שֶׁהָאוֹכֵל בְּמִסְעָדָה שֶׁל הַיְשִׁיבָה חַיָּב לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה בַּחֶדֶר הַשֵּׁנָה, וְהוֹסִיף בְּחֵלֶק יג (עַמּוּד טז) שֶׁתַּלְמִיד יְשִׁיבָה בִּבְנֵי בְּרָק שֶׁאַל לְהַגָּאוֹן הַחָזוֹן אִישׁ עַל זֶה, וְחִיֵּב אוֹתוֹ לְהַדְלִיק בַּחֶדֶר שֶׁיָּשַׁן שָׁם, וְהֶחְמִיר לְהַצְרִיכוֹ שֶׁיִּטְעֹם שָׁם קְצָת.

וּבְסֵפֶר אוֹר לְצִיּוֹן (ח"ב עַמּוּד קמה) כָּתַב לְחַלֵּק בְּעִנְיָן זֶה, דְּמִי שֶׁמִּתְגּוֹרֵר בִּפְנִימִיָּה, וְהוֹרָיו נִמְצָאִים בָּאָרֶץ וּמַדְלִיקִים בְּבֵיתָם נֵרוֹת שַׁבָּת - אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּחַדְרוֹ אִם מַגִּיעַ אוֹר לַחֶדֶר, אַף אִם אֵין אוֹר בַּחֶדֶר חַיָּב לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּחַדְרוֹ בִּבְרָכָה. וְאִם הוֹרָיו נִמְצָאִים בְּחוּ"ל - יַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת וִיבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּכָל אֹפֶן.

[עוֹד כָּתַב, שֶׁהַהַדְלָקָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּחַדְרוֹ אִם חַדְרוֹ נִמְצָא בִּבְנְיָן נִפְרָד מֵחֶדֶר הָאֹכֶל, וְצָרִיךְ שֶׁהַנֵּרוֹת יִדְלְקוּ עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְחַדְרוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת. וְאִם חֶדֶר הָאֹכֶל נִמְצָא בְּאוֹתוֹ בִּנְיָן עָדִיף שֶׁיַּדְלִיק בַּחֶדֶר הָאֹכֶל וְיִדְאַג לְכָךְ שֶׁגַּם חַדְרוֹ יְהֵא מוּאָר בְּאֹפֶן שֶׁרוֹאֶה אֶת הַנַּעֲשֶׂה

שָׁם. וּכְשֶׁיֵּשׁ כַּמָּה בַּחוּרִים הַחַיָּבִים לְהַדְלִיק - אֵין דַּי בְּכָךְ שֶׁיִּשְׁתַּתְּפוּ כֻּלָּם בְּנֵר אֶחָד וְאֶחָד יַדְלִיק אֶלָּא כָּל אֶחָד יַדְלִיק נֵר בְּנִפְרָד, וּמִכָּל מָקוֹם רַק אֶחָד מֵהֶם יְבָרֵךְ וְהַשְּׁאָר יְכַוְּנוּ לָצֵאת בִּבְרָכָתוֹ].

וּבְמִקּוֹרוֹת הֵבִיא מַה שֶּׁכָּתַב מָרָן הַשּׁו"ע (סי' רסג סְעִיף ו') בְּבַחוּרִים הַהוֹלְכִים לִלְמֹד חוּץ לְבֵיתָם דִּצְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת, אֲבָל מִי שֶׁהוּא אֵצֶל אִשְׁתּוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק בְּחַדְרוֹ וּלְבָרֵךְ עָלָיו לְפִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְבָרֶכֶת בְּשִׁבִילוֹ. וּבֵאֲרוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּכַוָּנַת מָרָן דְּאָיְירֵי בְּבַחוּרִים נְשׂוּאִים, דְּאַף שֶׁנְּשׂוֹתֵיהֶם מַדְלִיקוֹת בְּבֵיתָם מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵינָם יַחַד עִם נְשׂוֹתֵיהֶם צְרִיכִים לְהַדְלִיק בְּחַדְרָם הַמְיֻחָד לָהֶם בִּבְרָכָה, שֶׁאַף שֶׁיְּדֵי מִצְוַת הַדְלָקָה נִפְטְרוּ ע"י הַדְלָקַת נְשׂוֹתֵיהֶם - מִכָּל מָקוֹם חַיָּבִים הֵם לְהַדְלִיק בִּבְרָכָה בְּחַדְרָם הַמְיֻחָד לָהֶם מִשּׁוּם שְׁלוֹם בַּיִת. אָמְנָם כָּל זֶה בִּזְמַן שֶׁאֵין מַגִּיעַ אוֹר לַחֶדֶר, אַךְ אִם מַגִּיעַ אוֹר לַחֶדֶר אֵין אַף חוֹבַת שְׁלוֹם בַּיִת.

וּלְפִי זֶה מִי שֶׁגָּר בִּפְנִימְיָה וְהוֹרָיו מַדְלִיקִים נֵרוֹת שַׁבָּת בְּבֵיתָם, נִפְטָר הוּא בְּכָךְ מֵחוֹבַת הַגַּבְרָא שֶׁל הַדְלָקַת נֵרוֹת, כֵּיוָן שֶׁחָשׁוּב הוּא כְּסָמוּךְ עַל שֻׁלְחַן הוֹרָיו אַף שֶׁכָּעֵת אוֹכֵל בַּפְּנִימְיָה, שֶׁהֲרֵי בַּחַגִּים וְכַדּוֹמֶה חוֹזֵר לְבֵיתוֹ, אֶלָּא שֶׁנִּשְׁאָר עָלָיו חִיּוּב שְׁלוֹם בַּיִת בְּחַדְרוֹ הַמְיֻחָד לוֹ כַּאֲשֶׁר לֹא מַגִּיעַ אוֹר לְחַדְרוֹ מֵהָאוֹר שֶׁבַּפְּרוֹזְדוֹר. (וּמַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר דְּאַף שֶׁיָּצָא יְדֵי חוֹבַת גַּבְרָא שֶׁל הַדְלָקַת נֵרוֹת בְּמַה שֶׁמַּדְלִיקִים עָלָיו בְּבֵיתוֹ, מִכָּל מָקוֹם נִשְׁאָר עָלָיו חִיּוּב שֶׁל שְׁלוֹם בַּיִת שֶׁיְּהֵא אוֹר בְּחַדְרוֹ, הֲרֵי זֶה רַק כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, אַךְ אִם הוּא מִתְאָרֵחַ בְּבֵית אֲחֵרִים וְאֵין לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, נִדּוֹן כְּאֶחָד מִבְּנֵי הַבַּיִת וְנִפְטָר בְּהַדְלָקַת בַּעַל הַבַּיִת שֶׁמַּדְלִיק בְּמָקוֹם הַסְּעוּדָה, וְאֵינוֹ חַיָּב לְהַדְלִיק בְּכָל חֶדֶר מִשּׁוּם שְׁלוֹם בַּיִת).

וּמִי שֶׁהוֹרָיו בְּחו"ל מִכֵּיוָן שֶׁזְּמַן חִיּוּב הַדְלָקָה שֶׁלּוֹ אֵינוֹ בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא חִיּוּב הַדְלָקָה שֶׁל הוֹרָיו, אֵינוֹ נִפְטָר בְּהַדְלָקָתָם, וְצָרִיךְ לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ בְּחַדְרוֹ.

וְכָתַב מָרָן זיע"א בַּחֲזוֹן עוֹבַדְיָה עַל דְּבָרָיו שֶׁאֵין הֵם מִחָדָשִׁים. וּבְנוֹ מַמְשִׁיךְ דַּרְכּוֹ מָרָן הראשל"צ שליט"א בְּיַלְקוּט יוֹסֵף, הֵעִיר עַל דְּבָרָיו דְּאֵינוֹ מוּבָן, דְּמַה לִי בֵּן יְשִׁיבָה שֶׁהוֹרָיו דָּרִים בָּאָרֶץ אוֹ בֵּן יְשִׁיבָה שֶׁהוֹרָיו דָּרִים בְּחוּץ לָאָרֶץ, וּמַה תּוֹעִיל הַדְלָקַת הַהוֹרִים עַל הַבֵּן, הֲרֵי נֵר שַׁבָּת הוּא מִשּׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ, וְכֵיוָן שֶׁהַבֵּן נִמְצָא בִּפְנִימְיָה מָטָל עָלָיו הַחִיּוּב לְהַדְלִיק אוֹר בְּחַדְרוֹ, וּמַה יוֹעִיל לוֹ מַה שֶּׁיֵּשׁ אוֹר אֵצֶל הַהוֹרִים. וְאִם מַגִּיעַ אוֹר לְחַדְרוֹ מֵהַפְּרוֹזְדוֹר - אֵין חִלּוּק בֵּין הוֹרָיו בָּאָרֶץ אוֹ בְּחו"ל, דִּבְכָל גַּוְנָא לְדַעְתּוֹ צָרִיךְ לִהְיוֹת פָּטוּר מֵהַחִיּוּב שֶׁהִטִּילוּ חֲכָמִים בְּהַדְלָקַת נֵר שַׁבָּת. וְאַף אִם נָחֳשָׁב כְּאוֹרֵחַ אֵצֶל רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, מַה תּוֹעִיל הַהַדְלָקָה בְּבֵית רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה כְּשֶׁבַּמָּקוֹם שֶׁלָּן בּוֹ יֵשׁ חֹשֶׁךְ.

וְלָכֵן מַסְקָנַת הַהֲלָכָה, שֶׁאֵין שׁוּם חִלּוּק, וְכֹל שֶׁלִּבֵּן יֵשׁ חֶדֶר בַּיְשִׁיבָה הַמְיֻחָד לוֹ - חוֹבָתוֹ לְהַדְלִיק שָׁם בִּבְרָכָה.

הַדְלָקָה שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַנָּחָתָן

יא. צָרִיךְ לְהַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת בִּמְקוֹם הַנָּחָתָן, וְלֹא יַדְלִיקֵם בִּמְקוֹם שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת וְיַעֲבִירֵם אַחַר כָּךְ לְמָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם אִשָּׁה חוֹלָה אוֹ יוֹלֶדֶת שֶׁשּׁוֹכֶבֶת בְּמִטָּת חָלְיָהּ, יְכוֹלִים לְהָבִיא לְפָנֶיהָ אֶת הַנֵּרוֹת וּלְהַנִּיחָם עַל כִּסֵּא אוֹ עַל סַפְסָל, וְהִיא תִּבָּרֵךְ וְתַדְלִיק, וְיכוֹלִים אַחַר כָּךְ לְקַחַת אֶת הַנֵּרוֹת מִשָּׁם וּלְהַנִּיחָם בַּחֶדֶר הָאֹכֶל.

כָּתַב הָרַמָ"א (רסג ס"י) שֶׁצָּרִיךְ לְהַנִּיחַ הַנֵּרוֹת בִּמְקוֹם הַדְלָקָתָם, וְלֹא לְהַדְלִיק בְּמָקוֹם זֶה וּלְהַנִּיחָם בְּמָקוֹם אַחֵר. וּבֵאֵר הַלְּבוּשׁ שֶׁהַטַּעַם לָזֶה שֶׁאֵינוֹ נִכָּר שֶׁהֻדְלְקוּ לִכְבוֹד שַׁבָּת. וְהוֹסִיף המג"א (ס"ק יא) שֶׁאִם עָמַד שָׁעָה מוּעֶטֶת עַל מְקוֹמוֹ, רַשַּׁאי אַחַר כָּךְ לְהַנִּיחוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר, דְּהָא מָתָר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, וְהוּא הַדִּין דְּמָתָר לְטָלוֹ מִמְּקוֹמוֹ וּלְהַנִּיחָהּ בִּמְנוֹרָה גְּבוֹהָה הַתְּלוּיָה, דְּהָא נִכָּר שֶׁעוֹשֶׂה לִכְבוֹד שַׁבָּת. וְעוֹד

שָׁם (ס"ק כג) כָּתַב דִּלְדִידָן דקי"ל כְּמַהֲרִי"ל בִּתְשׁוּבָה, דְּלָא בָּעֵינָן הַהַדְלָקָה בִּמְקוֹם אֲכִילָה, כָּל הַבַּיִת כֻּלּוֹ הוּא מְקוֹם הַנֵּרוֹת.

וְכֵן כָּתַב לְדִינָא בְּשוּ"ע הגר"ז (סְעִיף יד) שֶׁיָּכוֹל לְבָרֵךְ וּלְהַדְלִיק אֶת הַנֵּרוֹת בְּמָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ בְּשַׁבָּת, אַף שֶׁאֵין אוֹכְלִים שָׁם, כֹּל שֶׁהוּא חֶדֶר שֶׁלּוֹ אוֹ שֶׁמְּיֻחָד לוֹ רַשַּׁאי.

וּבִזְמַנֵּנוּ שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּאוֹר הַחַשְׁמַל, וְרַק בְּעֶרֶב שַׁבָּת מְבָרְכִים וּמַדְלִיקִין בְּנֵרוֹת שֶׁמֶן אוֹ שַׁעֲוָה, וְיֵשׁ הֶכֵּר גָּדוֹל שֶׁנַּעֲשׂוּ לִכְבוֹד שַׁבָּת, יֵשׁ לְהָקֵל יוֹתֵר. וְכֵן הֵעִיר בְּשוּ"ת קִנְיַן תּוֹרָה (ח"ד סי' כו).

וְכָתַב בְּשִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט אות י): אִשָּׁה יוֹלֶדֶת, מִנְהָגֵנוּ לְהָבִיא אֵלֶיהָ נֵרוֹת לְהַדְלִיק בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְהִיא מְבָרֶכֶת וּמַדְלִיקָה, וּמִנְהָג יָפֶה הוּא. וּבְבִרְכֵי יוֹסֵף (סי' רסג ס"ב), אַחַר שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, הֵבִיא מַה שֶׁהִשִּׂיג עָלָיו מהר"י וָואלִי בְּהַגָּהוֹתָיו כת"י, שֶׁהֲרֵי לְדַעַת הָרַמ"א הַדְלָקָה בִּמְקוֹמָהּ בָּעֵינָן, וְא"כ אֵינוֹ מִנְהָג יָפֶה.

אוּלָם קְשָׁיָתוֹ לָא קַשְׁיָא מִידִי, כִּי גַּם בַּחֲדַר הַיּוֹלֶדֶת נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים וּמִשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ, וְהַיּוֹלֶדֶת אוֹכֶלֶת שָׁם סְעוּדוֹת שַׁבָּת, וּבְכָהאי גַּוְנָא אַף לְהָרַמ"א שַׁפִּיר דָּמֵי. וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ המג"א והגר"ז. וְכֵן פָּסַק הגרש"ז אוֹיערְבָּךְ בִּשְׁמִירַת שַׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ (ח"ב עַמּוּד נד סְעִיף לט), הִלְכָךְ מִנְהָג יָפֶה הוּא. וְכֵן כָּתַב בְּאָז נִדְבְּרוּ (ח"י סי' ט). וְכָל שֶׁכֵּן בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁיֵּשׁ עוֹד טַעַם שֶׁהַהַדְלָקָה בְּנֵר שֶׁמֶן אוֹ שַׁעֲוָה מְיֻחֶדֶת לִכְבוֹד שַׁבָּת, אִם כֵּן הֲרֵי נִכָּר הַדָּבָר שֶׁהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת לִכְבוֹד שַׁבָּת.

וְהִנֵּה אַף שֶׁבְּשִׁבֵּלֵי הַלֶּקֶט (סי' נט) כָּתַב שֶׁהַנֵּר שֶׁהֻדְלַק לְשֵׁם שַׁבָּת אָסוּר לִגַּע בּוֹ אוֹ לְהוֹסִיף שֶׁמֶן, כְּבָר כָּתַב עָלָיו מָרָן הב"י שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ טַעַם לָזֶה, לָמָּה הַמְּתָרִים בִּמְלָאכָה לֹא יִהְיוּ מְתָרִים לִגַּע בְּנֵר שֶׁהֻדְלַק לְשֵׁם שַׁבָּת. וּמַה שֶׁכָּתַב בְּשֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ה) דְּהַיְנוּ טַעֲמָא שֶׁאָסוּר לִגַּע בּוֹ, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תַּשְׁמִישׁ אַחֵר - יֵשׁ לְהָעִיר שֶׁהֲרֵי יָדוּעַ שֶׁאֵין אָנוּ גּוֹזְרִים גְּזֵרוֹת מִדַּעְתֵּנוּ.

וּבְשֻׁלְחָן עָרוּךְ (סְעִיף יד) הוּבְאוּ דִּבְרֵי שִׁבֵּלֵי הַלֶּקֶט בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, וְהַט"ז (ס"ק א') כָּתַב דְּלָא קַיְימָא לָן כְּדִבְרֵי הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּבְאוּ בְּסְעִיף יד. וְכֵן כָּתַב הַט"ז בסי' תרעה סק"א, דְּהָא דקי"ל גַּבֵּי נֵר חֲנֻכָּה 'הַדְלָקָה עוֹשָׂה מִצְוָה', וּבָעִינַן הַדְלָקָה בִּמְקוֹם הַנָּחָתָהּ, מְבֹאָר בְּפֵרוּשׁ רַשְׁ"י (שַׁבָּת כב, ב) דְּבָעִינַן דּוּמְיָא דִּמְנוֹרָה, וּלְפִי זֶה בְּנֵר שַׁבָּת לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר כֵּן. וְכֵן כָּתַב הַלֶּחֶם חֲמוּדוֹת (פ"ד דִּבְרָכוֹת כז, ב אות כח) שֶׁהַלְּבוּשׁ הִשְׁמִיט דִּבְרֵי יֵשׁ אוֹמְרִים הנז' וְיָפֶה עָשָׂה, וְכֵן כָּתְבוּ בְּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (שָׁם אות ח) וּבְמַטֵּה יְהוּדָה עַיָּאשׁ (סוֹף סק"ג).

אֲבָל הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק לב) כָּתַב שֶׁאֵין לִדְחוֹת סְבָרָא זוֹ, מֵאַחַר שֶׁכֵּן כָּתְבוּ עוֹד רִאשׁוֹנִים (הָרַקַח סי' מח, וּפְסָקֵי רֵיקַאנָטִי סי' פח בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים, וְהָאָגוּר סי' שנט) וְכָתַב הַדְּרִישָׁה שֶׁהַטַּעַם כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הֶכֵּר לְאוֹתָם שֶׁהִדְלִיקוּ שֶׁחָל שַׁבָּת עֲלֵיהֶם.

וּמֵעַתָּה לְפִי דַּעַת מָרָן הַשו"ע שֶׁפָּסַק כְּדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים שֶׁהַהַדְלָקָה לָא הַוְיָא קַבָּלַת שַׁבָּת, כמ"ש מהר"ש גָּרְמִיזָאן בְּשוּ"ת מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק (סי' לו) והמהר"ח פַּלָאגִ'י בְּשוּ"ת לֵב חַיִּים (ח"ג סי' נז) אֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר בָּזֶה. וְכֵן מְבֹאָר בְּתוֹרַת חַיִּים סוֹפֵר (סוֹף ס"ק מט) שֶׁהַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּסְעִיף יד סְבִירָא לְהוּ כבה"ג שֶׁהַדְלָקָה עוֹשָׂה קַבָּלַת שַׁבָּת, וְכֵיוָן שֶׁרֹב הַצִּבּוּר הִדְלִיקוּ וְקִבְּלוּ שַׁבָּת הַמְּעוּט נִמְשָׁךְ אַחַר הָרֹב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְדִבְרֵי הַחוֹלְקִים.

וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר תְּהִלָּה לְדָוִד (סוֹף ס"ק יב) שֶׁמִּנְהַג הָעוֹלָם שֶׁכָּל מִי שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו שַׁבָּת מְטַלְטֵל הַנֵּרוֹת לִמְקוֹמָם, וְאֵין מִי שֶׁיִּמְחֶה בַּדָּבָר. וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת קִנְיַן תּוֹרָה (ח"ד סוֹף סי' כו). וְכֵן בְּשוּ"ת בֵּית יִשְׂרָאֵל (סי' קמז) שֶׁכָּתַב

שֶׁמֵּר חָמִיו הָרַב הַצַּדִּיק רַבִּי יְשַׁעְיָהֶלִ"ה מִקְּרִיסְטִיר זיע"א הִנְהִיג שֶׁהָרַבָּנִית מַדְלֶקֶת עַל הַשֻּׁלְחָן בְּמָקוֹם הָאֹכֶל הַרְבֵּה נֵרוֹת, וְאַחַר כָּךְ הָיָה הַצַּדִּיק נוֹטְלָם וּמְחַלֵּק אֶת הַנֵּרוֹת לְכָל חֶדֶר וְחֶדֶר, וְכֵן אֲנִי נוֹהֵג אַחֲרָיו. וְכֵן כָּתַב בַּשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר (סק"י) שֶׁכֵּן נָהַג הַחוֹזֶה מִלֶּבְלִין, וְכֵן מהרצ"ה מִזִּידִיטְשׁוֹב ע"ש וְכֵן הֶעֱלָה לְדִינָא בְּשוּ"ת חֵלֶק לֵוִי (סי' פו), וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת חֶמְדַּת מֹשֶׁה (בְּעק סי' נה) שֶׁהוּא מִנְהָג יָפֶה, שֶׁכָּל מִי שֶׁעֲדַיִן לֹא קִבֵּל עָלָיו שַׁבָּת מֻתָּר לְטַלְטֵל נֵרוֹת שַׁבָּת.

וּמִיהוּ בְּבֶן אִישׁ חַי (פר' נֹחַ אות יד) הֶחְמִיר בָּזֶה לְהַנִּיחַ הַנֵּרוֹת בְּמָקוֹם הַדְלָקָתָם, וְשָׁאֲפִלּוּ אִם הָאִשָּׁה חוֹלָה עָלֶיהָ לְהַדְלִיק הַנֵּרוֹת בְּמָקוֹם הַנָּחָתָם. וּלְפִי מַה שֶּׁבֵּאַרְנוּ כְּשֶׁיֵּשׁ צֹרֶךְ יֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה. וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת עֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם (או"ח סי' ס) בְּנִדּוֹן אִשָּׁה שֶׁמְּשׁוּם חֻלְשָׁתָהּ בִּרְצוֹנָהּ לְהַדְלִיק בְּחַדְרָהּ נֵר שֶׁל שַׁבָּת בִּבְרָכָה, וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיאוּ אֶת הַנֵּרוֹת לְהַנִּיחָם עַל הַשֻּׁלְחָן בַּחֲדַר הָאֹכֶל, וְהֶעֱלָה שֶׁאַף הָרַמָ"א לֹא הֶחְמִיר אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה וְלֹא לְעִיכּוּבָא, וּבְפֶרֶט שֶׁיֵּשׁ רְאָיָה בְּרוּרָה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם דְּלִקּוּשְׁטָא דְּמִילְתָא לָא בָּעֵינָן הַדְלָקָה בְּמָקוֹמָהּ. וְלָכֵן יֵשׁ לְהָקֵל וְכֵן עִקָּר.

הַדְלָקָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת

יב. לֹא תִקְּנוּ חֲכָמִים לְהַדְלִיק הַנֵּרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֶלָּא בְּבֵיתוֹ הַפְּרָטִי שֶׁל אָדָם, כְּדֵי לִסְעֹד סְעוּדַת שַׁבָּת לְאוֹר הַנֵּר, שֶׁזֶּהוּ בְּכְלַל כְּבוֹד שַׁבָּת. אֲבָל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵרוֹת, וְדֵי בְּמֶה שֶׁבֵּית הַכְּנֶסֶת מוּאָר בְּאוֹר הַחַשְׁמַל. וְהַנּוֹהֲגִים לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת - טָעוּת בְּיָדָם, וּבְרָכָתָם לְבַטָּלָה.

לְאוֹר זֹאת, קְהִלּוֹת שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁשַּׁמָּשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת מַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת קֹדֶם כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת בְּלִי בְּרָכָה, וְאַחַר כַּחֲצִי שָׁעָה בָּא הַחַזָּן וּמְבָרֵךְ בְּרָכָה בְּשֵׁם וּמַלְכוּת עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת - יֵשׁ לְבַטֵּל מִנְהָגָן זֶה, שֶׁאֵין לוֹ כָּל יְסוֹד בַּהֲלָכָה, וְעַמֵּי הָאָרֶץ שֶׁאֵינָם בְּקִיאִים בַּהֲלָכָה הִנְהִיגוּהוּ.

הִנֵּה בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת (כה, ב): "אֵין מַדְלִיקִין בְּעִטְרָן מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת, מַאי טַעְמָא? אָמַר רָבָא: מִתּוֹךְ שֶׁרֵיחוֹ רָע, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַנִּיחֶנָּה וְיֵצֵא. אֲמַר לֵיהּ אַבַּיֵי: וְיֵצֵא! - אֲמַר לֵיהּ, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: הַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת - חוֹבָה, דְּאָמַר רַב נַחְמָן בַּר רַב זִבְדָא, וְאָמְרֵי לַהּ אָמַר רַב נַחְמָן בַּר רָבָא אָמַר רַב: הַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת - חוֹבָה". וּפֵרֵשׁ רַשִּׁ"י: חוֹבָה - כְּבוֹד הַשַּׁבָּת הוּא, שֶׁאֵין סְעוּדָה חֲשׁוּבָה אֶלָּא בְּמָקוֹם אוֹרָה כְּעֵין יְמָמָא, וְכִדְאָמְרִינַן בְּיוֹמָא (עה, ב). וּבַתּוֹסְפוֹת שָׁם כָּתְבוּ: הַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת חוֹבָה - פֵּרוּשׁ בְּמָקוֹם סְעוּדָה, דְּחוֹבָה הִיא שֶׁיִּסְעֹד בְּמָקוֹם הַנֵּר מִשּׁוּם עֹנֶג, אֲבָל מֵהַדְלָקַת נֵר גּוּפֵיהּ לָא הֲוֵה פָּרִיךְ אַבַּיֵי, דִּפְשִׁיטָא דְּחוֹבָה הִיא דְּהַתְנַן (לְקַמָּן דַּף לא:) עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בִּשְׁעַת לִדְתָּן עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּהַדְלָקַת הַנֵּר.

וְכֵן מִתְבָּאֵר בִּשְׁאִלְתּוֹת דְּרַב אַחַאי גָּאוֹן פָּרָשַׁת תְּצַוֶּה, שֶׁעִקַּר מִצְוַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת בִּשְׁבִיל סְעוּדַת לֵיל שַׁבָּת, וְכֵן בְּתוֹס' הָרֹא"שׁ (שַׁבָּת כה): דְּהָא דְּאָמְרִינַן הַדְלָקַת נֵר לְשַׁבָּת חוֹבָה, כְּלוֹמַר מַה שֶּׁמַּדְלִיקִים נֵרוֹת בִּשְׁבִילוֹ, דְּהַיְנוּ הַסְּעוּדָה, חוֹבָה הוּא כְּדֵי שֶׁיִּסְעֹד סְעוּדָתוֹ בְּמָקוֹם הַנֵּר, שֶׁזֶּהוּ עֹנֶג שַׁבָּת. וְכֵן מְבֹאָר הַטַּעַם בְּשִׁבֻּלֵי הַלֶּקֶט (סי' נט) שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּשְׁבַּע מִסְּעוּדַת שַׁבָּת אֶלָּא לְאוֹר הַנֵּר, וְכֵן מַשְׁמַע בְּעוֹד רִאשׁוֹנִים.

וְכָתַב הַבַּיִת חָדָשׁ (ס"ס רעג) שֶׁלִּסְבָרַת רַשִּׁ"י וְתוֹס', אִם לֹא סָעַד לְאוֹר הַנֵּר - הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרְכוּ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וְנִרְאֶה דְּאַף לְדִבְרֵי הַמַּרְדְּכִי שָׁם בְּשֵׁם מהר"מ, שֶׁעִקַּר מִצְוַת הַדְלָקָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּעֵץ וְאֶבֶן (וּרְאֵה בב"י ובש"ע סוף סי' רעג) מִכָּל מָקוֹם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁאֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְפַּלֵּל מִבְּעוֹד יוֹם וְאֵין אוֹכְלִים שָׁם, לֹא תִקְּנוּ חַזַ"ל לְהַדְלִיק

הַנֵּרוֹת, אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּאָרִים כַּבְּדוּ ה'.

וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת פָּנִים מְאִירוֹת (ח"א סי' סט): רָאִיתִי בִּקְצָת קְהִלּוֹת שֶׁהִנְהִיגוּ לַעֲשׂוֹת נֵר מְיֻחָד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכַאֲשֶׁר מַדְלִיקִים אוֹתוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת מְבָרְכִים עַל הַדְלָקַת הַנֵּר, וּלְדַעְתִּי הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה, שֶׁלְּדַעַת הָרִבְּה פּוֹסְקִים צָרִיךְ לֶאֱכֹל סְעוּדַת שַׁבָּת לְאוֹר הַנֵּר מִשּׁוּם מִצְוַת עֹנֶג שַׁבָּת, וְאִם אֵין עוֹשִׂין כֵּן הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה מַה שֶּׁבֵּרְכוּ עַל הַנֵּרוֹת. וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הָאוֹמְרִים שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּעֵץ אוֹ בְּאֶבֶן, זֶהוּ שַׁיָּךְ בְּמָקוֹם שֶׁדָּרִים שָׁם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בֵּית כְּנֶסֶת שֶׁאֵינוֹ מְקוֹם דִּירַת בְּנֵי אָדָם, וּבְלָאו הָכִי יֵשׁ שָׁם הַרְבֵּה נֵרוֹת שֶׁמַּדְלִיקִין לִכְבוֹד הַמָּקוֹם, וְאַף בִּזְמַן הַשַּׁ"ס שֶׁהָיוּ מְקַדְּשִׁים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִשּׁוּם הָאוֹרְחִים, לֹא תִּקְּנוּ לְבָרֵךְ עַל הַנֵּרוֹת שֶׁמִּסְתָּמָא יֵשׁ נֵרוֹת בְּחַדְרֵיהֶם. וכ"ש בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁאֵין לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת נֵרוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְהַמְבָרֵךְ הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וְכֵן הוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סי' רסג סק"ג).

וְהֵן אֶמֶת שֶׁהַסמ"ג (עֲשִׂין כט) כָּתַב: מְקַדְּשִׁים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לְהוֹצִיא אֶת הָאוֹרְחִים יְדֵי חוֹבָתָם כְּשֶׁאוֹכְלִים, וְכֵן כָּתַב הראב"ן בְּסֵפֶר הַמַּנְהִיג בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת (אות יג), וְכֵן כָּתַב בְּאוֹר זָרוּעַ הַגָּדוֹל (ח"ב בס"ס כג ובסי' שפח), וְאִם כֵּן מַשְׁמַע שֶׁהָיוּ מַדְלִיקִים אֶת הַנֵּרוֹת לְצֹרֶךְ הָאוֹרְחִים שֶׁסּוֹעֲדִים שָׁם, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁאֵין אוֹרְחִים שֶׁסּוֹעֲדִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּלֵיל שַׁבָּת לֹא תִּקְּנוּ חֲכָמִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת. וְכֵן פָּסַק בְּשוּ"ת מְקוֹם שְׁמוּאֵל (סי' יח) שֶׁהוֹאִיל וְעִקַּר מִצְוַת הַהַדְלָקָה מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת וְעֹנֶג הַשַּׁבָּת שֶׁיִּסְעֹד בְּמָקוֹם הַנֵּרוֹת, וְזֶה אֵינוֹ שַׁיָּךְ בְּנֵרוֹת שֶׁמַּדְלִיקִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, לְפִיכָךְ אֵין לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת נֵרוֹת שָׁם, דְּהָוֵי בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְלֹא יְהֵא אֶלָּא סָפֵק, הָא קיי"ל סָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל.

וְעַיֵּן בְּשוּ"ת מַהֲרִי"ל (סי' נג) דְּנֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת אֵינוֹ עָשׂוּי לְהָאִיר אֶלָּא לִכְבוֹד, אִי לָאו דְּנֵימָא דַּהֲוָה נַמִּי קְצָת לְהָאִיר וּלְשִׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם אוֹרָה, וְדוֹחֵק לְהַכְנִיס פִּילָא בְּקוֹפָא דְּמַחְטָא.

וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאָנוּ פּוֹסְקִים הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה כְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם (שַׁבָּת ה, א) שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶם הַהַדְלָקָה, וּכְדִין כָּל הַמִּצְוֹות שֶׁמְּבָרְכִים עֲלֵיהֶן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, וּמְבֹאָר בְּשֻׁבָּלֵי הַלֶּקֶט שֶׁהַמְבָרֵךְ אַחַר הַהַדְלָקָה מְבָרֵךְ בְּרָכָה לְבַטָּלָה. וּלְפִי זֶה הַחַזָּן שֶׁמְּבָרֵךְ אַחַר הַהַדְלָקָה בִּרְכָתוֹ לְבַטָּלָה.

וַהֲגַם דקי"ל מִנְהָג מְבַטֵּל הֲלָכָה, אֵין זֶה אֶלָּא בְּמִנְהַג וָתִיקִין, אֲבָל מִנְהָג שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם רְאָיָה וְיֵשׁ בּוֹ חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה אֵינוֹ אֶלָּא כְּטוֹעֶה בְּשִׁקּוּל הַדַּעַת. תֵּדַע שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ בִּירוּשַׁלְמִי (יְבָמוֹת פֶּרֶק אַלְמָנָה) כָּל הֲלָכָה שֶׁהִיא רוֹפֶפֶת בְּיָדְךָ וְאִי אַתָּה יוֹדֵעַ מַה טִּיבָהּ צֵא וּרְאֵה הֵיאַךְ הַצִּבּוּר נוֹהֵג וְנָהוּג. וְדִקְדְּקוּ לוֹמַר 'אִם הֲלָכָה רוֹפֶפֶת בְּיָדְךָ', וּמַשְׁמַע שֶׁאִם אֵין הַהֲלָכָה רוֹפֶפֶת אֶלָּא בְּרוּרָה אֵצֶל רֹב כָּל הַפּוֹסְקִים - אֵין לְהִתְחַשֵּׁב בְּמִנְהָג שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שֶׁמֶץ שֶׁל אִסּוּר.

וּנְסַיֵּם אֶת הַשִּׁעוּר, בְּמֵעַט דִּבְרֵי תּוֹרָה וְחִזּוּק מֵעִנְיָנָא דְּיוֹמָא, **שַׁבַּת פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח** שֶׁאָנוּ מְצוּיִים בָּהּ כָּעֵת, כְּפִי שֶׁהוּבָא בְּקוּנְטְרֵס 'בְּאֵר הַפָּרָשָׁה' לַמַּשְׁפִּיעַ הַחֲסִידִי הַנּוֹדָע רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ בִּידֶרְמָן שליט"א.

הַגְּזֵרָה אֱמֶת וְהֶחָרִיצוּת שֶׁקֶר

"וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל" (בְּרֵאשִׁית לב, כט).

מְבָאֵר בַּעַל 'קְדֻשַּׁת לֵוִי' (שָׁם): יֵשׁ אֲשֶׁר דָּבוּק בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ בְּעֵת לִמּוּד הַתּוֹרָה אוֹ בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, אוּלָם כַּאֲשֶׁר יוֹצֵא לְעִסְקֵי הַחֻלִּין, פּוֹסֵק לִהְיוֹת דָּבוּק בַּבּוֹרֵא. שׁוֹנֶה מִמֶּנּוּ עוֹבֵד אֱלֹקִים בָּאֱמֶת, **שֶׁבְּכָל דְּרָכָיו וּמַעֲשָׂיו מַשְׁוֶה**

ה' לְנַגְּדוֹ תָּמִיד, וְאַף כַּאֲשֶׁר בָּא בְּשִׂיג וָשִׂיחַ עִם אֲנָשִׁים - דְּבוּקָה מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּבוֹרֵא עוֹלָם.

וְזֶה שֶׁשִּׁבַּח שָׁרוֹ שֶׁל עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב אָבִינוּ "כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים" וּדְבוּקָה מַחֲשַׁבְתְּךָ בַּאֲדוֹן עוֹלָם, גַּם בְּשָׂעָה שֶׁאַתָּה מָצוּי "עִם אֲנָשִׁים".

מִכְּלָל מִדַּת הַדְּבֵקוּת, שֶׁיִּהְיֶה אָדָם יוֹדֵעַ וּמֵשִׂיב עַל לִבּוֹ, שֶׁאֲשֶׁר יַשִּׂיג נִגְזַר לוֹ מֵאֵת הַבּוֹרֵא, וְכָל מַעֲשָׂיו וּפְעֻלּוֹתָיו - אֵינָם אֶלָּא מִפְּנֵי חוֹבַת הַהִשְׁתַּדְּלוּת, אוּלָם הַתּוֹצָאָה - מֵאֵת הַבּוֹרֵא הִיא לְלֹא שַׁיָּכוּת לְהִתְאַמְּצוּתוֹ, כִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ן: "הַגְּזֵרָה אֱמֶת וְהֶחְרִיצוּת שֶׁקֶר".

וְרָמַז זֹאת הַצַּדִּיק רַבִּי מֹשֶׁה לֵיב מִסָּאסוֹב זי"ע בְּהִלְכוֹת נֵר חֲנֻכָּה: "מִצְוָתָהּ עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק", לְכְאוֹרָה מֵאֵימָתַי נִקְבַּעַת הַהֶלָכָה לְפִי מִנְהֲגֵיהֶם שֶׁל הוֹלְכֵי שְׁוָקִים?

אֶלָּא שֶׁהַמִּתְבּוֹנֵן בְּנֵס חֲנֻכָּה יִוָּכַח עַד כַּמָּה הֶחָרִיצוּת שֶׁקֶר, שֶׁכֵּן פַּךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן הַמַּכִּיל כַּמּוּת יוֹם אֶחָד - נִתְרַבָּה בְּדָרְךְ נֵס לְכַמּוּת שֶׁמֶן שֶׁל שְׁמוֹנָה יָמִים, לְאוֹר זֹאת צָרִיךְ הָאָדָם לְמַעֵט בַּהֲלִיכָה לַעֲסָקָיו, וּלְהַדִּיר רַגְלָיו מִן הַשּׁוּק, וְיֶהֱא סָמוּךְ וּבָטוּחַ שֶׁהַבְּרָכָה אִם מוּכָנָה לוֹ - בּוֹא תָּבוֹא. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ: אֵימָתַי קַיֶּמֶת מִצְוַת 'נֵר חֲנֻכָּה' בְּהִדּוּר? כַּאֲשֶׁר 'תִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק' וּתְמַעֵט בַּעֲסָקֶיךָ עַד כַּמָּה שֶׁנִּתָּן, שֶׁכֵּן זֶהוּ הַמֶּסֶר הֶעָמֹק שֶׁטָּמוּן בְּחִבּוֹ שֶׁל הַנֵּס.

וּמֶסֶר זֶה אַף טָמוּן בְּמִשְׁחַק הַ'סְּבִיבוֹן', אֲשֶׁר רְשׁוּמִים בְּדָפְנוֹתָיו הָאוֹתִיּוֹת נ' ג' ה' פ', כַּמָּה שֶׁיִּתְאַמֵּץ הָאָדָם לְסוֹבֵב בְּחָזְקָה אֶת הַסְּבִיבוֹן, לְעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְ'גָרֵם' לוֹ לִפֹּל עַל אוֹת כָּלְשֶׁהִי שֶׁבְּרְצוֹנוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁאֵין קֶשֶׁר כְּלָל בֵּין הַתּוֹצָאָה לְעָצְמַת הַפְּעֻלָּה. וּמִזֶּה יָבִין הָאָדָם שֶׁאֲפִלּוּ יִסְתּוֹבֵב וְיכַרְכֵּר סְבִיב עַצְמוֹ לְאֵין קֵץ - לְבַסּוֹף מַה שֶּׁמּוּכָן לוֹ יַגִּיעַ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ.

בְּנוֹסָף לְכָךְ, צוּרַת סִבּוּב הַסְּבִיבוֹן, הִיא בְּאֹפֶן שֶׁל סִבּוּב עַל יְדֵי הַיָּד **מִלְמַעְלָה**, לְהוֹרוֹת שֶׁכָּל הַחַיִל וְהַחֹסֶן יוֹרֵד מִלְּעֵילָא, מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, לְלֹא הִתְעָרְבוּת דִּלְתַתָּא כְּלָל.

בּוֹטֵחַ בַּה' - חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ

הִנֵּה עַל הַפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית לב, כה) "וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר", הִסְמִיכוּ חֲזַ"ל אֶת הַמִּקְרָא בִּישַׁעְיָהוּ (ב, יא): "וְנִשְׂגָּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא". וְצָרִיךְ בֵּאוּר.

מְבָאֵר רַבִּי יִצְחָק אַיְיזִיק מִקָּאמַרְנָא זי"ע. לְכְאוֹרָה יִפָּלֵא, כֵּיצַד זֶה נִצַּח יַעֲקֹב אָבִינוּ אֶת הָאִישׁ שֶׁנֶּאֱבַק עִמּוֹ, כְּלוּם בְּיכֹלֶת אָדָם קְרוּעַ חֹמֶר לְנַצֵּחַ מַלְאָךְ אֱלֹקִי?

אֶלָּא הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁרַק מִכֹּחַ הָאֱמוּנָה שֶׁפִּעֲמָה בְּיַעֲקֹב, אֲשֶׁר לֹא רָאָה מוּלוֹ אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, אֶלָּא כָּל מַחֲשַׁבְתּוֹ הָיְתָה מְדֻבֶּקֶת בַּבּוֹרֵא, כְּבְיָכוֹל רָאָה לְנֶגֶד עֵינָיו רַק אֶת הַבּוֹרֵא לְבַדּוֹ - עַל כֵּן יָכוֹל הָיָה לְהַכְנִיעוֹ וּלְנַצְּחוֹ.

אוּלָם לְבַסּוֹף נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית לב, כו): "וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ", מִדְּקְדּוּק לְשׁוֹן הַפָּסוּק מַשְׁמַע שֶׁהַמַּלְאָךְ לֹא **נָקַע** כַּף יֶרֶכוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, אֶלָּא רַק **נָגַע** בָּהּ. וְהִנֵּה אִלּוּ הָיָה יַעֲקֹב מַמְשִׁיךְ לֶאֱחֹז בְּמִדַּת בְּטָחוֹנוֹ כְּמִקֹּדֶם - לֹא הָיָה זָז וּמִתְרַגֵּשׁ כְּמִלֹּא נִימָה. אוּלָם כֵּיוָן שֶׁבְּאוֹתוֹ רֶגַע יָרַד מִמַּדְרֵגָתוֹ, וְהֵחֵל לְהִתְנַעֲנֵעַ בַּחֲשָׁשׁ שֶׁיִּבָּלַע לוֹ - הוּא עַצְמוֹ גָּרַם לִנְקִיעַת כַּף יֶרֶכוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ'. (הָאֲדְמוֹ"ר מִזּוֹטְשְׁקָא ע"ה).

מִדְּבָרִים אֵלּוּ לָמַדְנוּ יְסוֹד גָּדוֹל: אָדָם שֶׁבּוֹטֵחַ בַּה' יִתְבָּרַךְ - עֶצֶם הַבִּטָּחוֹן מְסֻגָּל לְהָבִיא לוֹ אֶת הַיְשׁוּעָה. וּלְחלוּפִין מִי שֶׁהוּא קְטַן אֱמוּנָה - אָכֵן רָאוּי לוֹ לַחֲשֹׁשׁ מְאֹד לְגוֹרָלוֹ.

וְיָדוּעַ פֵּרוּשׁ הָאַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ, עַל הַפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית לב, ח) "וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ",

עַל מָה 'וַיֵּצֶר לוֹ' לְיַעֲקֹב? עַל 'וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד', כֵּיוָן שֶׁהִרְגִּישׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ כִּי מִדַּת הַבִּטָּחוֹן אָבְדָה מִפְּנֵי חֲשָׁשׁ מְאֹד מִפְּנֵי גּוֹרָלוֹ.

וְלָכֵן אָמַר (פס' יא): "קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְכוּ'", דְּהַיְנוּ שֶׁבְּיָמִים עָבְרוּ, הָיִיתִי כָּל כָּךְ בַּעַל אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן, עַד כְּדֵי שֶׁנִּכְנַסְתִּי אֶל הַיַּרְדֵּן הַגּוֹעֵשׁ בְּמַקְלִי, וּבְכֹחַ הָאֱמוּנָה - הִצְלַחְתִּי לְעָבְרוֹ בְּדֶרֶךְ נֵס (וּכְדִבְרֵי רַשִׁ"י שָׁם: וּמִדְרַשׁ אַגָּדָה נָתַן מַקְלוֹ בַּיַּרְדֵּן וְנִבְקַע הַיַּרְדֵּן), אוּלָם עַתָּה - 'קָטֹנְתִּי', אֵין אֲנִי כָּל כָּךְ עָצוּם בְּמַדְרֵגַת הָאֱמוּנָה, וְלָכֵן אֲנִי יָרֵא.

וּבָזֶה פֵּרְשׁוּ מַאֲמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה (תְּהִלִּים כז, ג): "אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ", אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ 'אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי', זָכִיתִי אֲנִי לִקְנוֹת בְּנַפְשִׁי מִדַּת הַבִּטָּחוֹן, וַהֲרֵי אֲנִי מַשְׁלִיךְ עַל ה' יְהָבִי, וַחֲדוּר אֱמוּנָה בַּבּוֹרֵא שֶׁיְּצִילֵנִי, וּמִמֵּילָא כְּפִלְעַל-יוֹצֵא מִכָּךְ 'אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה', אֲזַי 'בְּזֹאת' - בָּזֶה גּוּפָא שֶׁ'לֹא יִירָא לִבִּי', 'אֲנִי בוֹטֵחַ' שֶׁאֶנָּצֵל.

וְיֵשׁ לְקָרֵב זֹאת אֶל הַשֵּׂכֶל, שֶׁהֲלֹא מִדֶּרֶךְ הָעוֹלָם, אָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ כִּי אָדָם אַחֵר נִשְׁעָן עָלָיו - בְּוַדַּאי לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁכֵּן יוֹדֵעַ הוּא שֶׁאִם יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ - יִגְרֹם לִנְפִילַת חֲבֵרוֹ. וְאִם בָּשָׂר וָדָם כֵּן - כָּל שֶׁכֵּן הקב"ה, אִם יוֹדֵעַ שֶׁיְּהוּדִי בּוֹטֵחַ בּוֹ וְנִשְׁעָן עָלָיו, וַדַּאי לֹא יָמִישׁ מִלְּסַיְּעוֹ וּלְסָמְכוֹ.

וְכֵן נָקַט הַפַּיָּט: "לְהוֹדִיעַ שֶׁכָּל קוֹיֶיךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ", מִצַּד עֶצֶם זֶה שֶׁהֵם מְקַוִּים לָךְ וְחוֹסִים בָּךְ, וַדַּאי לֹא תִּתֵּן לָהֶם לְהִתְבַּיֵּשׁ וּלְהִכָּלֵם.

וִידוּעִים דִּבְרֵי הַחֲזוֹן אִישׁ בְּסֵפֶר 'אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן' (ב' ז'): "יֵשׁ עוֹד מִמִּדַּת הַבִּטָּחוֹן, כִּי עַל הַבּוֹטֵחַ שׁוֹרָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּמִתְלַוֶּה עִמּוֹ רוּחַ עֹז הַמְבַשְּׂרוֹ כִּי אָמְנָם יַעְזְרֵהוּ ה', וּכְמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה 'אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ', וְזֶה עִנְיָן מִתְחַלֵּף לְפִי מַעֲלַת הַבּוֹטֵחַ וְרַב קָדְשׁוֹ".

הַמּוּכָן וְשָׁלֵשׁ הַדְּפִיקוֹת

וּכְבָר הִזְכַּרְנוּ בס"ד בְּסִפְרֵנוּ (אֲשֵׁיחָה בְּחֶקֶיךָ שְׁמוֹת עַמּוּד קיד), אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַמְּפֹלָא עַל הַמּוּכָן וְשָׁלֵשׁ הַדְּפִיקוֹת, וְיֵשׁ בְּנוֹתֵן טַעַם לְהַזְכִּירוֹ אַף בְּהִזְדַּמְּנוּת זוֹ:

הַצַּדִּיק הַ'בַּעַל שֵׁם טוֹב', צָוָה מִן הַשָּׁמַיִם לִנְסֹעַ לִכְפָר פְּלוֹנִי לִלְמֹד מִדַּת הַבִּטָּחוֹן. לָקַח הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אֶת תַּלְמִידָיו וְנָסַע לְאוֹתוֹ כְּפָר. הַצַּדִּיק וְתַלְמִידָיו הִתְאַכְסְנוּ אֵצֶל מוֹכְסַן הַכְּפָר, שֶׁהָיָה יְהוּדִי זָקֵן וּנְשׂוּא פָּנִים, הַיְּהוּדִי קִבְּלָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת וְשָׂמַח מְאֹד לִקְרַאת הָאוֹרְחִים שֶׁבָּאוּ אֵלָיו.

לְמָחָר, בְּשִׁעַת עֲמִידָתָם בִּתְפִלָּה, הוֹפִיעַ בְּפֶתַח הַבַּיִת שׁוֹטֵר מִשּׁוֹטְרֵי הַכְּפָר וּבָיְדוֹ מַקֵּל עָבֶה, דָּפַק שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל הַשֻּׁלְחָן וְהָלַךְ לוֹ. הֶחֱרִישׁוּ הָאוֹרְחִים וְלֹא יָדְעוּ לְמַה יְרַמֵּז הַשּׁוֹטֵר בִּדְפִיקוֹתָיו. הִסְתַּכְּלוּ בְּבַעַל הַבַּיִת, וְהִנֵּה הוּא שָׂמֵחַ כְּבָרִאשׁוֹנָה. אַחֲרֵי חֲצִי שָׁעָה הוֹפִיעַ הַשּׁוֹטֵר שׁוּב, דָּפַק עוֹד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל הַשֻּׁלְחָן וְהָלַךְ לוֹ.

שָׁאַל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אֶת בַּעַל הַבַּיִת מַה פֵּשֶׁר הַדְּפִיקוֹת? הֵשִׁיב הַלָּה: "זוֹהִי הַתְּרָאָה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ הַיּוֹם לְהָבִיא לַאֲדוֹן הַכְּפָר דְּמֵי חֲכִירָה, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הוּא שׁוֹלֵחַ שׁוֹטֵר לְצָרְךָ הַתְּרָאָה, וְהָיָה אִם כַּעֲבוֹר הַפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית לֹא מוּבָא אֵלָיו צְרוֹר הַכֶּסֶף - אֶמְצָא עוֹד הַיּוֹם אֶת מְקוֹמִי בְּבוֹר הַשְּׁבִי יַחַד עִם אִשְׁתִּי וְכָל יְלָדַי הָרַכִּים".

אָמַר לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב : "מֵהַשַּׁלְוָה שֶׁעַל פָּנֶיךָ נִכָּר שֶׁכֶּסֶף בְּיָדְךָ, אִם כֵּן לֵךְ אֶל הָאָדוֹן עוֹד קֹדֶם סְעֻדַּת הַצָּהֳרַיִם וְאָנוּ נְחַכֶּה לְךָ עַד

בּוֹאֵךְ, וְאַחַר כָּךְ נֵשֵׁב אֶל הַשֻּׁלְחָן לִסְעֹד בִּמְנוּחָה". עָנָה לוֹ בַּעַל הַבַּיִת: "לְעֵת עַתָּה אֵין לִי אֶפִילוּ פְּרוּטָה אַחַת, אַךְ מִסְתָּמָא יַזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. נֹאכַל אֵפוֹא וְנִשְׂתֶּה בְּלֹא חִפָּזוֹן, כִּי יֵשׁ לִי שָׁהוּת עוֹד שֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת". יָשְׁבוּ כֻּלָּם לֶאֱכֹל וְהֵאֵרִיכוּ בִּסְעֻדָּתָם, וּבְפִנֵּי בַּעַל הַבַּיִת לֹא הָיְתָה נִכֶּרֶת דֵּאָגָה כְּלָל.

בְּתֹם הַסְּעֻדָּה הוֹפִיעַ הַשּׁוֹטֵר פַּעַם שְׁלִישִׁית וְדָפַק עַל הַשֻּׁלְחָן, וּבַעַל הַבַּיִת לֹא קָם וְלֹא זָע... בֵּרְכוּ כֻּלָּם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בַּאֲרִיכוּת וּבְמִתְינוּת וּבְלֹא חִפָּזוֹן, וְאַחֲרֵי כֵּן לָבַשׁ בַּעַל הַבַּיִת בִּגְדֵי שַׁבָּת, וְאָמַר: "עַתָּה אֵלֵךְ לָתֵת דְּמֵי הַחֲכִירָה לָאָדוֹן", שְׁאָלֻהוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב עוֹד פַּעַם, "הֲיֵשׁ לְךָ מָעוֹת?", שׁוּב הֵשִׁיב הַלָּה: "אֵין לִי אַף פְּרוּטָה אֲבָל בְּוַדַּאי יַזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ".

הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו הִתְיַצְּבוּ עַל הַמִּרְפֶּסֶת לִרְאוֹת מַה יֵּעָלֶה בְּגוֹרָלוֹ. וַיְהִי בְּעָמְדָם כֹּה, רָאוּ וְהִנֵּה עֲגָלָה הֲדוּרָה נֶעֱצֶרֶת מוּל בַּעַל הַבַּיִת, הַמּוֹכְסָן שׂוֹחֵחַ עִם הַנּוֹסֵעַ הַיּוֹשֵׁב בָּעֲגָלָה, וְאַחֲרֵי כֵּן הָלַךְ הָלְאָה לְדַרְכּוֹ. תּוֹךְ כְּדֵי הֲלִיכָתוֹ קוֹרֵא לוֹ הַנּוֹסֵעַ שֵׁנִית, וְהִנֵּה הוּא נוֹתֵן מָעוֹת לְיָדוֹ.

כַּאֲשֶׁר קָרְבָה הָעֲגָלָה אֶל הַמָּקוֹם בּוֹ עָמְדוּ הַ'בַּעַל שֵׁם טוֹב' וְתַלְמִידָיו, שָׁאֲלוּ אֶת הַנּוֹסֵעַ: "מֶה הָיָה לְךָ עִם בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהֶחֱזַרְתָּ אוֹתוֹ מִדַּרְכּוֹ וְנָתַתָּ לוֹ מָעוֹת?" הֵשִׁיב לָהֶם הַנּוֹסֵעַ: "הִצַּעְתִּי לְפָנָיו עִסְקָה, שֶׁאֶקְנֶה מֵרֹאשׁ אֶת כָּל הַיֵּי"שׁ שֶׁיַּעֲשֶׂה בַּחֹרֶף הַבָּא, מִתְּחִלָּה לֹא הִשְׁתַּוִּיתִי עִמּוֹ בַּמִּקָּח, וְאַחֲרֵי שֶׁרָאִיתִי שֶׁהוּא מִתְעַקֵּשׁ עַל דַּעְתּוֹ וְהוֹלֵךְ לְדַרְכּוֹ, וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי הוּא אִישׁ יָשָׁר וְנֶאֱמָן, הֶכְרַחְתִּי לִיתֵּן לוֹ כַּמָּה שֶׁדָּרַשׁ, וְלֹא יָכֹלְתִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה, כִּי אָמַר שֶׁצָּרִיךְ לָלֶכֶת לַאֲדוֹנוֹ לִיתֵּן לוֹ אֶת דְּמֵי הַחֲכִירָה".

אָז אָמַר הַ'בַּעַל שֵׁם טוֹב' לְתַלְמִידָיו: "רְאוּ כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחַ הַבִּטָּחוֹן...!".

דְּמֵיוֹן הָעוֹלָם לְבֵית חֲתֻנּוֹת

וּבִגְמָרָא (עֵרוּבִין נד, א) אָמַר שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה: "שִׁינְנָא, עָלְמָא דְּאָזְלִינָן מִינֵיהּ כְּהִלּוּלָא דָּמֵי", וְהַמְפָרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְבָאֵר מַה הַדְּמִיוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה לְבֵית חֲתֻנָּה. אוּלָם לְפִי דַּרְכֵּנוּ יֵשׁ לְבָאֵר, שֶׁהֲלֹא מִדֶּרֶךְ הָעוֹלָם - הַמְחֻתָּנִים מַגִּיעִים לַחֲתֻנָּה מְלֻפָּפִים בְּחוֹבוֹת לְאֵין קֵץ, אֲבָל הַמַּפְלִיא שֶׁבִּזְמַן הַחֲתֻנָּה - לֹא נִרְאֵית עַל פְּנֵיהֶם עֲנָנָה כָּלְשֶׁהִי, הֵם שְׂמֵחִים וּמְאֻשָּׁרִים, וְזֹאת מִפְּנֵי שֶׁהֶרֶגֶע הַמְרוֹמָם מַדְחִיק אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַמְעִיבוֹת וְהַמַּטְרִידוֹת.

וְכָךְ יֵשׁ לְאָדָם לְהִתְנַהֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה, בִּבְחִינַת "מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלָי? הוֹחִילִי לֵאלֹקִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹקָי", לְהַדְחִיק אֶת כָּל הַטְּרָדוֹת וְהַחֲשָׁשׁוֹת, וְלִתְלוֹת בְּטָחוֹנוֹ בַּה', וְרַק כָּךְ יִזְכֶּה לִישׁוּעָה.

וּמָצִינוּ אֵצֶל לֵאָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ 'וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת', בֵּאֵר רַשִׁ"י, שֶׁהָיוּ הַכֹּל אוֹמְרִים שְׁנֵי בָּנִים לִרְבְקָה וּשְׁתֵּי בָּנוֹת לְלָבָן, הַגְּדוֹלָה לַגָּדוֹל וְהַקְּטַנָּה לַקָּטָן. לֵאָה שֶׁעָמְדָה כָּל כָּךְ בְּמַצָּב שָׁפֵל, הָיְתָה מְכֻרַחַת לִתְלוֹת בִּטְחוֹנָהּ בַּה' לְבַדּוֹ, וְאָכֵן זָכְתָה בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר לְהִנָּשֵׂא לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, וְלָלֶדֶת כְּמַחֲצִית מִמִּנְיַן שִׁבְטֵי קָ-הּ, וּלְעָמְתָהּ רָחֵל נוֹתְרָה עֲדַיִן עֲקָרָה, וּמַדּוּעַ? שֶׁכֵּן רָחֵל יִתְּכֵן וְרָאֲתָה בִּנְשׁוּאֶיהָ עִם יַעֲקֹב מֵעֵין 'מוּבָן מֵאֵלָיו' וְלֹא הִתְאַמְּצָה כָּל כָּךְ בִּמְדַּת הַבִּטָּחוֹן, הִיא הִכִּירָה בִּיעוּדָהּ כְּעִקָּרוֹ שֶׁל בַּיִת, וְסָמְכָה עַל תְּפִלַּת יַעֲקֹב בַּעֲלָהּ עֲבוּרָהּ שֶׁתִּזְכֶּה לִפְרִי בֶּטֶן, לָכֵן לֹא נוֹשְׁעָה.

אוּלָם לְאַחַר זְמַן, כַּאֲשֶׁר הֵטִיבָה רָחֵל אִמֵּנוּ לְהַרְגִּישׁ בְּלִבָּהּ אֶת הַצַּעַר הַגָּדוֹל שֶׁל הָעֲקָרוּת, פָּנְתָה בְּלֵב נִשְׁבָּר לְיַעֲקֹב וּבִקְּשָׁה מִמֶּנּוּ 'הָבָה לִי בָנִים', הִתְפַּלֵּל עָלַי כְּפִי שֶׁאָבִיךָ הִתְפַּלֵּל עַל רִבְקָה אִשְׁתּוֹ. לְמִשְׁמַע טַעֲנָתָהּ זוֹ, חָרָה אַפּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּרָחֵל וְהוּא אוֹמֵר לָהּ בִּפְלִיאָה: "הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי

בָּטֵן?", לְמֵד אוֹתָהּ אִישָׁהּ יְסוֹד נִפְלָא: **רַק כַּאֲשֶׁר תִּתְלִי עֵינַיִךְ בַּה' לְבַדּוֹ, וְלֹא תִּבְטְחִי בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה - תִּזְכִּי לִישׁוּעָה.**

אָכֵן, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּר לִבָּהּ בְּקִרְבָּהּ, וְהִיא הֵחֵלָּה לַחֲשֹׁשׁ שֶׁמָּא יִגָּרֵשׁ אוֹתָהּ יַעֲקֹב וְיִקָּחֶנָּה עֵשָׂו לְאִשָּׁה, כְּדִבְרֵי רַשְׁ"י (ל, כב): "שֶׁהָיְתָה מְצֻרָה שֶׁלֹּא תַעֲלֶה בְּגוֹרָלוֹ שֶׁל עֵשָׂו שֶׁמָּא יִגָּרְשֶׁנָּה יַעֲקֹב לְפִי שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים", נֶאֱמַר בָּהּ "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ".

הָאַחִים הַקְּדוֹשִׁים רַבִּי דָּוִד מִטּוֹלְנָא וְרַבִּי יוֹחָנָן מֵרַחְמָסְטְרִיּוּוקָא זי"ע, שִׁמְּשׁוּ שְׁנֵיהֶם בְּאַדְמוּרו"ת כָּל אֶחָד בְּעִירוֹ. וְהִנֵּה מִשּׁוּם מָה, חֲצַר טוֹלְנָא הָיְתָה אֲבָן שׁוֹאֶבֶת לַעֲשִׁירִים וּנְגִידֵי אָרֶץ, לְעֻמַּת חֲצַר רַחְמָסְטְרִיּוּוקָא - שֶׁאֵלֶיהָ נִתְפְּסוּ אֲבִיוֹנִים וּקְשֵׁי יוֹם.

פָּנָה הָאַדְמוּ"ר רַבִּי יוֹחָנָן לְאָחִיו רַבִּי דָּוִד בִּפְלִיאָה - יְבָאֵר לִי מַר, מַדּוּעַ אֲצָלוֹ מְצוּיִים כָּל כָּךְ עֲשִׁירִים, וְאֶצְלִי רַק עֲנִיִּים?

עָנָה לוֹ רַבִּי דָּוִד: אֹמַר לְךָ אֶת הַתְּשׁוּבָה, הֶחָצֵר שֶׁלִּי מְרֻבָּה בַּחֲסִידִים, מְמֵילָא חָסִיד הַנִּכְנָס אֵלַי - אֵין לִי בְּקֹשִׁי רֶגַע לְבָרְכוֹ, מִפְּאַת כַּמּוּת הַצּוֹבְאִים עַל הַפֶּתַח. רוֹאֶה הֶחָסִיד כִּי מֵהָרַבִּי לֹא תָּבוֹא הַיְשׁוּעָה, הֲרֵי הוּא נוֹשֵׂא עֵינָיו לְמַעְלָה וּמְבַקֵּשׁ יְשׁוּעוֹת מֵהקב"ה, מִפְּנֵי כֵּן זוֹכֶה לְעֹשֶׁר. אוּלָם אַתָּה שֶׁחֲסִידֶיךָ מוּעָטִים, כָּל חָסִיד שֶׁנִּכְנָס זוֹכֶה לִבְרָכָה בִּלְבָבִיּוּת וּבְאֹרֶךְ, מִכָּאן וָאֵילָךְ סוֹמֵךְ הֶחָסִיד רַק עַל בִּרְכַּת הָאַדְמוּ"ר, אֵינוֹ מַשְׁלִיךְ עַל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וּמִפְּנֵי כֵּן נוֹתָר עָנִי לָנֶצַח...

תְּפִלָּה - בִּלְשׁוֹן בְּרוּרָה

עַל הַפָּסוּק "הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו", כָּתַב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיִּשְׁלַח דַּף קסט, א): "מִכָּאן מַאן דְּצָלֵי צְלוֹתֵיהּ **דְּבָעֵי לְפַרְשָׁא מִלּוֹי כְּדְקָא יָאוֹת**, הַצִּילֵנִי נָא, וְאִי תֵּימָא דְּהָא שָׁזַבְתְּ לִי מִלָּבָן, מִיַּד אָחִי, וְאִי תֵּימָא קְרִיבִין אוּחֳרָנִין סְתָם אַחִין אַקְרוּן, מִיַּד עֵשָׂו, מַאי טַעְמָא בְּגִין לְפַרְשָׁא מִלָּה כְּדְקָא יָאוֹת, וְאִי תֵּימָא אֲנָא אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבוֹא וְהַכַּנִי? בְּגִין לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא מִלָּה לְעֵילָּא וּלְפָרְשָׁא לַהּ כְּדְקָא יָאוֹת וְלָא יִסְתַּיֵּם מִלָּה".

וּמְפָרְסָם הַמַּעֲשֶׂה (הֶבִיאוֹ בְּבֶן יְהוֹיָדָע עֵרוּבִין נד, ב בְּשֵׁם מִדְרָשׁ): בְּאֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בַּמִּדְבָּר בְּרַגְלָיו, וְיָגַע הַרְבֵּה, וְעָמַד וְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ "תֵּן לִי חֲמוֹר וְאַרְכִּבֵהוּ", וְהוּא לֹא דִּקְדֵּק לְבַקֵּשׁ בִּלְשׁוֹן בָּרוּר "וְאֶרְכָּבֵהוּ" בְּקָמָ"ץ תַּחַת הַכַּ"ף, אַף הוּא אָמַר "וְאַרְכִּבֵהוּ", שֶׁהוֹצִיא אֶת הַכַּ"ף בְּנִקּוּד חִירִי"ק, דְּמַשְׁמַע שֶׁהוּא יַרְכִּיב אֶת הַחֲמוֹר. וְהִנֵּה תֵּכֶף אַחַר שֶׁהִתְפַּלֵּל כָּךְ, נִזְדַּמֵּן לְפָנָיו שַׂר אֶחָד רוֹכֵב עַל אָתוֹן שֶׁהָיָה כָּרוּךְ אַחֲרֶיהָ בֶּנָהּ קָטָן. וְאָמַר הַשַּׂר לְאוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁיִּשָּׂא אֶת הַחֲמוֹר הַזֶּה עַל כְּתֵפוֹ כִּי קָטָן הוּא וְלֹאֶה בְּלֶכְתּוֹ. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ: אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי חֲמוֹר שֶׁיִּשָּׂא אוֹתִי וְאֶרְכַּב עָלָיו, וְלֹא בִּקַּשְׁתִּי שֶׁאֲנִי אֶשָּׂא אוֹתוֹ וְאַרְכִּיב אוֹתוֹ עָלַי.

וּמִכָּאן אַתָּה לָמֵד כַּמָּה חָשׁוּב לְהוֹצִיא הַתְּפִלָּה בִּלְשׁוֹן בְּרוּרָה.

כֹּחָהּ שֶׁל אֲנָחָה מֵעֹמֶק לֵב

וּנְסִיּם בְּמַעֲשֶׂה נִפְלָא, הַמְלַמְּדֵנוּ כֹּחָהּ שֶׁל אֲנָחָה הַבָּאָה מִשִּׁבְרוֹן לֵב, אוֹדוֹת הַצַּדִּיק הַמַּפְלָא, אוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים, רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב זיע"א.

פַּעַם אַחַת בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ אַחֲרֵי הַבְדָּלָה, צִוָּה הָרַב הַצַּדִּיק רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב לִמְשָׁרְתוֹ 'אַלְכְּסִי' לִרְתֹּם אֶת הַסּוּסִים, אַחֲרֵי כֵּן פָּנָה אֶל תַּלְמִידָיו הַקְּרוֹבִים וְאָמַר לָהֶם: נַעֲלֶה וְנֵשֵׁב בַּמֶּרְכָּבָה, וְנִסַּע לְדַרְכֵּנוּ. וַיַּעֲלוּ שְׁלָשְׁתָּם וַיֵּשְׁבוּ אִישׁ אִישׁ עַל מְקוֹמוֹ.

כַּאֲשֶׁר עָלָה הַמְשָׁרֵת וְלָקַח אֶת רֶסֶן הַסּוּסִים בְּיָדָיו, אָמַר אֵלָיו הָרַב הַצַּדִּיק: הַנַּח אֶת הַסּוּסִים וְיֵלְכוּ לָהֶם לְדַרְכָּם. וַיַּעַשׂ הַמְשָׁרֵת כֵּן. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הֵסֵב הַמְשָׁרֵת אֶת פָּנָיו מֵעַל הַסּוּסִים - מִיָּד הִתְחִילוּ לְדַלֵּג כָּאַיָּלוֹת, וַיִּסְעוּ בְּדֶרֶךְ בִּלְתִּי נוֹדַעַת...

כַּעֲבֹר זְמַן מָה, הִגִּיעוּ לִכְפָר מֻרְחָק, וַיִּרְאוּ בַּיִת קָטָן אֶחָד עוֹמֵד בִּקְצֵה הַכְּפָר, וַיָּבוֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם הַבַּיִת, וַיִּדְפְּקוּ עַל הַדֶּלֶת, וַיֵּצֵא לִקְרָאתָם יְהוּדִי עָנִי, וַיִּתֵּן לָהֶם שָׁלוֹם וְגַם הֵם הֶחֱזִירוּ לוֹ שָׁלוֹם.

הַיְּהוּדִי הִכְנִיסָם הַבַּיְתָה, וַיִּשְׁאֲלֵם מֵאַיִן הֵם, אַף בִּמְקוֹם תְּשׁוּבָה צִוָּה לוֹ הָרַב הַצַּדִּיק לְהָכִין תֵּכֶף וּמִיָּד חַמִּין לִשְׁתּוֹת, כִּי קַר לָהֶם מְאֹד. וַיָּרֶץ בַּעַל הַבַּיִת הַיַּעְרָה וַיָּבֵא עֵצִים מִשָּׁם, גַּם הִבְעִיר אֵשׁ לְמַעַן הָכִין חַמִּין לָאוֹרְחִים. אַחֲרֵי כֵּן אָמַר לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב: הֲלֹא גַּם חָלָב צְרִיכִים לְחַמִּין אֵלֶּה. וַיֵּלֶךְ בַּעַל הַבַּיִת אֶל הַכְּפָר, וַיָּבֵא אֶל בֵּית אִכָּר אֶחָד הַמְגַדֵּל פָּרוֹת, וַיִּמֶץ מִלֹּא קִיתוֹן חָלָב מִדַּדֵּי הַפָּרוֹת, וַיְבִיאֵהוּ לְבֵיתוֹ, וַיְבַשֵּׁל אֶת הֶחָלָב, וַיִּתֵּן לְאוֹרְחָיו חַמִּין בְּחָלָב, וַיִּשְׁתּוּ וַתְּחִי נַפְשָׁם.

וַיְהִי כְּכַלּוֹתָם לִשְׁתּוֹת, וַיִּשְׁאַל אוֹתָם בַּעַל הַבַּיִת שֵׁנִית לֵאמֹר: מֵאַיִן אַתֶּם רַבּוֹתַי? וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ מֵעִיר מָז'בּוּז' אֲנַחְנוּ. וַיִּשְׁתָּאֶה הַיְּהוּדִי וַיֹּאמֶר: אִם כֵּן הַדָּבָר, הֲלֹא אַתֶּם בְּנֵי עִירוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב, הַאִם אַתֶּם מַכִּירִים אוֹתוֹ? הֲלֹא שָׁמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינָה בַּאֲשֶׁר הוּא צַדִּיק וְקָדוֹשׁ עֶלְיוֹן. כִּשְׁמֹעַ הַצַּדִּיק אֶת דְּבָרָיו הֵגִיב בְּבִטּוּל, וְהֵחֵל לְדַבֵּר בְּנוֹשְׂאִים אֲחֵרִים.

וְהִנֵּה פָּנָה לַיְלָה וְאָתָא בֹּקֶר, וּבְהֶנֵץ הַחַמָּה עָמְדוּ הָאוֹרְחִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית. אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה אָמַר הָרַב הַצַּדִּיק אֶל בַּעַל הַבַּיִת: מַהֵר וְהָכֵן לָנוּ סְעוּדַת שַׁחֲרִית כִּי רְעֵבִים אֲנַחְנוּ. וַיְמַהֵר בַּעַל הַבַּיִת וַיִּקַּח קֶמַח וַיַּעַשׂ עֻגּוֹת, גַּם הֵכִין תַּבְשִׁילִים וְעָרַךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן לִפְנֵי הָאוֹרְחִים, וַיִּטְלוּ יְדֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ מִסָּבִיב לַשֻּׁלְחָן, וַיַּשְׁבִּיעוּ אֶת נַפְשָׁם הָרְעֵבָה, וַיְבָרְכוּ אֶת אֱלֹקִים. וּבַעַל הַבַּיִת וְאִשְׁתּוֹ יָשְׁבוּ מֵרָחוֹק וְנֶהֱנוּ מִשִּׂמְחַת מִצְוָה זוֹ שֶׁזִּכָּה אוֹתָם אֱלֹקִים בְּמִצְוַת הַכְנָסַת אוֹרְחִים מְהֻדֶּרֶת שֶׁכָּזוֹ.

אַחֲרֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, שָׁאַל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אֶת בַּעַל הַבַּיִת: מַה שִּׁמְךָ? וַיַּעַן בַּעַל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר: שְׁמִי מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָרַב הַצַּדִּיק: דַּע לְךָ מֹשֶׁה שֶׁנָּסַעְנוּ כָּל הַלַּיְלָה, וַעֲיֵפִים אֲנַחְנוּ מֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ, עַל כֵּן טוֹב הָיָה לוּ תָּכִין לָנוּ מְקוֹם מִשְׁכָּב לְהִנָּפֵשׁ מְעַט. וַיִּקַּח בַּעַל הַבַּיִת אֶת כָּל הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת אֲשֶׁר לוֹ וְהִצִּיעַ לָהֶם מְקוֹם מִשְׁכָּב. וַיִּשְׁכְּבוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁנוּ שְׁנַת מְנוּחָה, וּבְקוּמָם מִשְּׁנָתָם הִגִּיעָה שְׁעַת תְּפִלַּת מִנְחָה.

אַחֲרֵי תְּפִלַּת מִנְחָה אָמַר הָרַב הַצַּדִּיק: צְרִיכִים לְהָכִין סְעוּדַת עֶרֶב, כִּי לֹא אָכַלְנוּ כָּל הַיּוֹם. כַּאֲשֶׁר שָׁמַע בַּעַל הַבַּיִת אֶת דְּבָרָיו, אָמַר: בָּשָׂר אֵין לָנוּ, הֲלֹא בַּכְּפָר אֲנַחְנוּ, וְלוּ גַּם אֲפָשָׂר הָיָה לְהַשִּׂיג תַּרְנְגֹלֶת בַּכְּפָר - הֲלֹא שׁוֹחֵט אַיִן. אִם מִשּׁוּם זֶה אַל תִּדְאַג - הֵשִׁיב הָרַב - אֶחָד מֵאִתָּנוּ הוּא שׁוֹחֵט, הָעִקָּר שֶׁתַּשִּׂיג תַּרְנְגֹלֶת בִּשְׁבִילֵנוּ. וַיֵּרֶד בַּעַל הַבַּיִת אֶל הַכְּפָר, וַיִּקַּן תַּרְנְגֹלֶת אַחַת גְּדוֹלָה וּשְׁמֵנָה, וַיְבִיאֶנָּה הַבַּיְתָה. אֶחָד מִתַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק שָׁחַט אוֹתָהּ כַּדָּת וְכַדִּין, וּבַעֲלַת הַבַּיִת הֵכִינָה סְעוּדַת עֶרֶב.

אַחֲרֵי תְּפִלַּת עַרְבִית עָרְכוּ אֶת הַשֻּׁלְחָן לִפְנֵי הָאוֹרְחִים, וַיֹּאכְלוּ סְעוּדַת עַרְבִית. אַחַר כָּךְ לָקַח בַּעַל הַבַּיִת אֶת כָּל הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת אֲשֶׁר לוֹ וְעָרַךְ מִשְׁכָּב לָאוֹרְחִים, וְלוֹ וְלִבְנֵי בֵּיתוֹ לֹא הִשְׁאִיר אַף כַּר אֶחָד. לְמָחֳרַת צִוָּה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְהָכִין עוֹד סְעוּדַת שַׁחֲרִית, וְכֵן לְעֵת עֶרֶב סְעוּדַת בָּשָׂר.

וַיִּתְמַהְמְהוּ הָאֲנָשִׁים לָשֶׁבֶת בְּבֵית הַיְּהוּדִי הַכַּפְרִי חֲמִשָּׁה יָמִים, וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ בֹּקֶר וָעֶרֶב, וְלֹא שָׂמוּ אֶל לִבָּם כִּי הַיְּהוּדִי הֶעָנִי הַזֶּה מָכַר אֶת כָּל חֲפָצָיו כְּמַעַט כְּדֵי לְהַשִּׂיג אֹכֶל בִּשְׁבִילָם, אוּלָם גַּם הַכַּפְרִי לֹא שָׂם לֵב לָזֶה, אַף שָׁמַח שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שֶׁזִּכָּהוּ ה' לְקַיֵּם

מִצְוַת הַכְנָסַת אוֹרְחִים בְּשָׁעָה שֶׁהַדְּרָכִים מְשֻׁבָּשׁוֹת בְּשֶׁלֶג וּכְפוֹר וְאֵין הָאוֹרְחִים מְצוּיִים.

בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי לִפְנוֹת עֶרֶב, צִוָּה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְאֶסֹּר אֶת הַמֶּרְכָּבָה וְלָשׁוּב הַבַּיְתָה. וַיְהִי כִּנְסֹעַ הַמֶּרְכָּבָה, וַיֵּלֶךְ בַּעַל הַבַּיִת אַחֲרֵי הָאוֹרְחִים לְלַוּוֹתָם כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת הַכְנָסַת אוֹרְחִים בִּשְׁלֵמוּת, וַיֵּלֶךְ רַגְלֵי כַּמָּה מִילִין עַד אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב שֶׁיָּשׁוּב לְבֵיתוֹ.

כַּאֲשֶׁר נִפְרַד מֵהֶם, קָם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב עַל רַגְלָיו וְאָמַר: דַּע לְךָ שֶׁאָנֹכִי הוּא הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, וּבִשְׁבִילְךָ בָּאתִי הֵנָּה, אוּלָם מַטָּרַת בּוֹאִי אֵלֶיךָ לֹא תֵּדַע כִּי אִם בְּרֹב הַיָּמִים... וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַכַּפְרִי, נִרְעַשׁ וְנִפְחַד, וְהֵחֵל לִבְכּוֹת שֶׁמָּא לֹא נָהַג בַּצַּדִּיק כְּפִי כְּבוֹדוֹ, אוּלָם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב גָּעַר בּוֹ, וַיְצַוֵּהוּ לָשׁוּב מִיָּד לְבֵיתוֹ. וְאֶל בַּעַל הָעֶגְלָה פָּנָה וְאָמַר: הַכֵּה אֶת הַסּוּסִים וִימַהֲרוּ לָלֶכֶת... וַיִּסְעוּ הַסּוּסִים וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם, וּבַעַל הַבַּיִת הָלַךְ לְבֵיתוֹ.

וַיְהִי בְּבוֹאוֹ אֶל בֵּיתוֹ, וַיִּשְׁמַע קוֹל בְּנוֹ הַצָּעִיר כְּשֶׁהוּא בּוֹכֶה וּמְבַקֵּשׁ לֶחֶם, וַיֵּלֶךְ הָאָב וַיְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי שִׁיּוּרֵי מַאֲכָלִים וְלֹא מָצָא מְאוּמָה, כִּי כֹּל אֲשֶׁר בַּבַּיִת נָתַן לָאוֹרְחִים... לְאַט לְאַט הִתְחִילוּ גַּם שְׁאָר הַיְלָדִים לִבְכּוֹת כִּי גַּם לָהֶם הִצִּיק הָרָעָב, וְהָאָב הָלַךְ בַּבַּיִת הֵנָּה וָהֵנָּה וְנָתַן שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לַהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל אֲשֶׁר זְכָּהוּ בְּאוֹרַח חָשׁוּב כָּזֶה, אַךְ כָּל זֶה לֹא הִשְׁקִיט אֶת רַעֲבוֹן הַיְלָדִים וְהֵם הִרְבּוּ לִבְכּוֹת בְּמַר נַפְשָׁם. כַּעֲבֹר שָׁעָה קַלָּה וְלֹא מָצָא אַף פְּרוּסַת לֶחֶם בַּבַּיִת, נֶאֱנַח וְאָמַר: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַאִם מִפְּנֵי זֶה שֶׁהִשְׁכַּנְתִּי בְּבֵיתִי צַדִּיק גָּדוֹל כָּזֶה יִסְבְּלוּ בָּנַי וְנַפְשָׁם תִּתְעַטֵּף בָּרָעָב? אִם חָטָאתִי חַס וְשָׁלוֹם, אֵלֶּה הַקְּטַנִּים מַה פָּשְׁעוּ? וַיֵּאָנַח הָאִישׁ אֲנָחָה גְּדוֹלָה וּמָרָה.

עָבְרוּ מִסְפַּר יָמִים, וְהִנֵּה דּוֹפֵק בַּבַּיִת הַיְהוּדִי אֶחָד הַשָּׁכֵנִים הַגּוֹיִים וּשְׁמוֹ אִיָּן, וְהוּא מְבַקֵּשׁ לִשְׁתּוֹת יַיִן שָׂרָף. מֹשֶׁה הַיְהוּדִי מָצָא כַּמָּה טִפּוֹת אַחֲרוֹנוֹת שֶׁל יי"ש בְּחָבִית, וְנָתַן לוֹ. וּמֵאוֹתוֹ יוֹם וָאֵילָךְ הָיָה מַגִּיעַ הַגּוֹי בְּאֹפֶן קָבוּעַ לְבֵית הַיְהוּדִי לִשְׁתּוֹת יַיִן שָׂרָף, לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשׁוֹ. וְתָמִיד הָיָה מִתְקַבֵּל בִּמְאוֹר פָּנִים וּבְהַרְגָּשָׁה נְעִימָה.

יוֹם אֶחָד פָּנָה הַגּוֹי לִשְׁכֵּנוֹ הַיְהוּדִי וְהֵחֵל פּוֹתֵחַ אֶת סִגַּר לִבּוֹ: בְּיָדִי אוֹצָר רַב שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב, וּבִתִּי וַחֲתָנִי - שְׁנוּאִים עָלָיו בְּיוֹתֵר, הֵם מְזַלְזְלִים בִּכְבוֹדִי, מְקַלְלִים וּמַכִּים אוֹתִי. לָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ לָתֵת לְךָ אֶת הָאוֹצָר, וְאַתָּה בְּתִמּוּרָה תְּשַׁכֵּן אוֹתִי בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ. מֹשֶׁה לֹא הֶאֱמִין לִמְשֹׁמַע אָזְנָיו, הָלַךְ עִם הַגּוֹי לַיַּעַר, וְאָכֵן נִמְצָא שָׁם בַּחֲפִירָה מִתַּחַת אַחַד הָעֵצִים מַטְמוֹן רַב עֵרֶךְ, מֹשֶׁה אָסַף אֶת הָאוֹצָר לַבַּיִת הַקָּטָן, וּלְאִיָּן יֵחַד פִּנַּת מְגוּרִים בְּבֵיתוֹ.

מִסְפַּר יָמִים שָׁהָה הַגּוֹי בְּבֵית מֹשֶׁה הַיְהוּדִי, אוּלָם בְּעִקְבוֹת הֶתְקֵף שִׁכְרוּת עָמֹק - נָפַח אֶת נִשְׁמָתוֹ, וְכָל הָאוֹצָר הַטָּמוּן - נָפַל בְּחֶלְקוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי.

בְּעֶזְרַת כַּסְפּוֹ שֶׁל אִיָּן הֵחֵל מְיַדֵּעֲנוּ לִשְׁלֹחַ יָדוֹ בַּעֲסָקִים שׁוֹנִים, וַיָּחֶל הָאִישׁ מֹשֶׁה לְהַצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכָיו, וּשְׁמוֹ הַטּוֹב הָלַךְ לְפָנָיו, כִּי הִרְבָּה הָאִישׁ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד, בֵּיתוֹ הָיָה פָּתוּחַ לִרְוָחָה לְכָל קְשֵׁה יוֹם, וְכָל מִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵיתוֹ רָעֵב יָצָא מִשָּׁם שָׂבֵעַ, עֲסָקָיו פָּרְחוּ וְהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם מָצְאוּ עַל יָדוֹ אֶת פַּרְנָסָתָם בְּכָבוֹד וּבְרֶוַח.

פַּעַם אַחַת נִזְכַּר בַּבַּעַל שֵׁם טוֹב, וַיֹּאמֶר לָבוֹא אֶל מְקוֹם מוֹשְׁכָנוֹ לֶהָנוֹת מֵאוֹר קְדֻשָּׁתוֹ. וַיֶּאֱסֹר אֶת מֶרְכַּבְתּוֹ הַנָּאֶה כְּדָרְךְ הַגִּבִּירִים, וַיִּסַּע לָעִיר מֶז'יבּוּז'.

כַּאֲשֶׁר נִכְנַס מֹשֶׁה אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה, הִכִּירוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב מִיָּד, וְנָתַן לוֹ שָׁלוֹם גַּם שָׁאַל אוֹתוֹ לִשְׁלוֹם בֵּיתוֹ. תַּלְמִידָיו רָאוּ אֶת פְּנֵי רַבָּם כְּשֶׁהֵם מְלֵאִים שִׂמְחָה, וְהָיָה הַדָּבָר לְפֶלֶא בְּעֵינֵיהֶם, וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: מִי הוּא זֶה שֶׁרַבָּם חוֹלֵק לוֹ כָּבוֹד גָּדוֹל כָּזֶה?

וַיַּעַן הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אֶל תַּלְמִידָיו, וַיִּשְׁאָלֵם: כְּלוּם אֵין אַתֶּם מַכִּירִים אֶת הָאִישׁ הַזֶּה? הֲלֹא

הִתְאָרַחְנוּ בְּבֵיתוֹ חֲמִשָּׁה יָמִים רְצוּפִים, וְאָכַלְנוּ אֶת כֹּל אֲשֶׁר לוֹ, אֶת כְּלֵי בֵּיתוֹ מָכַר כְּדֵי לְפַרְנֵס אוֹתָנוּ, וְעַתָּה אֵין אַתֶּם יוֹדְעִים מִי הוּא? וּכְזָר הוּא בְּעֵינֵיכֶם?

אוֹ אָז סִפֵּר לָהֶם רַבָּם עַל דְּבַר נְסִיעָתוֹ אֶל רַבִּי מֹשֶׁה, כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר: רָאֹה רָאִיתִי אֶת מַעֲשֵׂי הַיְהוּדִי הַזֶּה וּגְדֶל מְסִירוּתוֹ לְקַיֵּם מִצְוַת הַכְנָסַת אוֹרְחִים, גַּם יָדַעְתִּי שֶׁנִּגְזַר עָלָיו לְהַגִּיעַ לִידֵי עֲשִׁירוּת, אוּלָם הוּא הִסְתַּפֵּק בַּמֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וּמֵעוֹלָם לֹא שָׂאַל מָמוֹן וְעֹשֶׁר מֵאֵת פְּנֵי אֱלֹקִים , וְהָיָה חֲשָׁשׁ שֶׁיֵּלֵךְ לְאִבּוּד הָאוֹצָר שֶׁהָיָה מוּכָן בִּשְׁבִילוֹ. לָכֵן הֵסְבּוֹתִי פְּנֵי הַדְּבָרִים שֶׁלֹּא תִּשָּׁאֵר בְּבֵיתוֹ אַף פְּרוּסַת לֶחֶם, שֶׁעוֹלָיו יִצְעֲקוּ לְלֶחֶם וְלֹא יִהְיֶה לוֹ, וְאָז יוֹצִיא אֲנָחָה מִתּוֹךְ לִבּוֹ וְיִוָּשַׁע תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, וְכֵן הָיָה, כַּאֲשֶׁר הִתְפָּרְצָה אֲנָחָה מִקֶּרֶב לִבּוֹ מִתּוֹךְ דַּאֲגַת פַּרְנָסָה מִיָּד נִגְלָה הָאוֹצָר, וַיִּמְצָאֵהוּ מוּכָן וּמְזֻמָּן לְפָנָיו.

ה' יְזַכֵּנוּ לְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה, וְנִתְחַזֵּק בְּמַעֲלַת הַבִּטָּחוֹן בַּבּוֹרֵא, אֱמוּנַת 'אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ', וּבִתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּפָרָט בְּהִתְקָרְבֵנוּ לִימֵי חֲנֻכָּה, אֲשֶׁר כְּבָר הִזְכַּרְנוּ בְּשֶׁבוּעַ שֶׁעָבַר מִסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים כִּי בְּיָמִים אֵלּוּ הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וַה' נִצָּב עָלֵינוּ בְּהֶאָרַת 'אוֹר הַגָּנוּז', וְלָכֵן הָבָה וְנִתְחַזְּקָה בַּכּוֹחוֹת הַלָּלוּ שֶׁל הָאֱמוּנָה וְהַתְּפִלָּה, בְּפָרָט לִקְרַאת הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַמְסֻגָּלִים, וְנִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

לה"ו בינ"ו עמ"י עש"ו

בשורה טובה
לאוהבי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אֲשִׂיחָה בְּחֻקֶּיךָ"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיך באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א
מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך
משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים
וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם
ניתן להקדיש פרשיות
לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

לקבלת גיליונות אלו חינם
יש לשלוח בקשה למייל:
toraoren@gmail.com

א.י.ש. אשדוד 052-7627127

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0509013000 ,0506491414

יגדיל תורה

בונים את בית ה'

משכן לאביר יעקב

182 ₪ >> גימטריה יעקב

שותפות חודשית בבניית

מקום תורה, תפילה וטהרה

כל תורם - שותף.

כל שותף - אבן בבניין.

זה הזמן לקחת חלק.

050.901.3000

bit

בנק מזרחי

סניף 426 מ.ח 371407

ע"ש יגדיל תורה

נדרים פלוס

בשורה טובה לשוחרי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם

ספר 'יגדיל תורה בהלכה'

שבת כרך א

ניתן להשיגו בכולל יגדיל תורה

ברחוב קלאוזנר 24 באר שבע

ובטל: 0506491414,

0509013000,

0504158840

שותפים להקים
מקום לה' משכנות ל'אביר יעקב'

אי"ה רוצים להתחיל בבניית בית כנסת
ובית מדרש יגדיל תורה
ומקוה טהרה לנשים ולגברים
ברחוב שמשון עמיצור בשכונת רמות בבאר שבע

רוצים לשתף 840 חברים שישתתפו בס"ך של תרומה בשם 'יעקב'
מו"ז רבי יעקב אביחצירא זיע"א
סה"כ 'יעקב' 182 ש"ח כפול 36 חודשים

דרך הקישור של נדרים פלוס מקבלים החזר מס לפי סעיף 46
וקבלה דיגיטלית למייל
בטלפון 03-7630585 שלוחה 9219

מי שיהיה שותף
יזכה בספר חדש
יגדיל תורה בהלכה
שבת כרך א'

ערוץ יגדיל

או בסריקה

לפרטים: 0548410379

לפרטי הפקדה לחשבון בנק מזרחי סניף 426 מ.ח 371407 ע"ש יגדיל תורה